AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՐԳԻՆ
ՍԻՐԻՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔՍ. տարի. 6. վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՍ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 12 1931
ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՐ 3.50 Ս.Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 137 (429)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Ասկէ առաջ յաճախ տեղեակ պահած ենք մեր ընթերցողները այն փրկարար աշխատանքին, որ քանի մը տարիէ ի վեր յառաջ կը տարուի մեր գաղութի մէջ։

Շնորհիւ այդ աշխատանքին հազարաւոր հայ գաղթականներ տեղաւորուած և տանուտէր դարձած են։ Եւ դեռ շատ կանոնաւոր կերպով և լուսեթեամբ յառաջ կը տարուին տեղաւորման ձեռնարկները, հովանաւորութեամբ Բարձր Գօմիսէրութեան և Տեղական Կառավարութեանց և ղեկավարութեամբ անձնուէր և հայասէր ներկայացուցչի մը որ հոգիով փարած է իր գործին։

Չէ կարելի առանց խոր երախտագիտութեան յիշել անունը այս մեծ մարդասէր Զուիցերիացիին, որ ձգած իր հայրենիքն ու հանգիստը տարիներէ ի վեր որպէս առաքեալ նուիրուած է մեր ժողովուրդի բարօրութեան աշխատանքին։ Պ. Պրիւնիէն, Ազգերու Դաշնակցութեան Տեղաւորման Յանձնախումբի ներկայացուցիչը և իր ազգանուէր օգնականները գիշերը ցերեկին խառնելով ապահոված են մեր գաղթականներու հանգիստն ու անդորրութիւնը և անոնց գոյն ու կերպարանք տուած։

Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ հայերու տեղաւորման աշխատանքին շուրջ ազմուկ հանել և շռնդալից յօդուածներ գրել չենք ուզած ցարդ, կարգ մը կարեւոր նկատումներով, չվտանգելու համար այդ գործին ծաւալը։ Այդ լռութիւնը սակայն և գործի անաղմուկ հանգամանքը երբեմն չար ենթադրութիւններու կը ժղեն մեր կարգ մը սկեպտիկներն ու թերահաւատները, որոնք, չենք գիտեր ինչո՞ւ, նսեմացնել կ'ուզեն այդ մեծ գործը։

Ճշգրիտ տեղեկութիւն մը տալու համար տեղաւորման գործին շուրջ, մասնաւոր թղթակից մը ղրկեցինք Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ հաստատուած գիւղերն ու թաղերը որուն քովնութեանց արդիւնքը մանրամասնութեամբ սկսած ենք հրատարակել մեր թերթին մէջ։

Ինչպէս կը տեսնուի մեր թղթակցին տուած տեղեկութիւններէն և թուանշաններու պերճախօս փաստէն, շատ մխիթարական է պատկերը նորահատատ հայ գիւղերու, որոնց բնակիչները ամէն տեսակէտով գոհացում կը զտնեն և ենթակայ են արժանի հոգածութեան։ Անոնք հող ալ ունին լծական ալ, որոնք փրկութեան միակ միջոցներն են մեր գաղթականներու համար։ Առանց հողին ու արօրին կապուելու գաղութներու մէջ մեզ կը նկատեն հիւրեր և թափառականներ։ Հողը միայն կը փրկէ մեզ ամէն տեսակի հալածանքներէն եւ յարձակումներէն և իրաւունք կուտայ մեզի արտայայտուելու որպէս քաղաքացի։

Կատարուած տեղաւորման աշխատանքին արժէքն ու կարեւորութիւնը ըմբռնելու համար պէտք է անգամ մը նկատի ունենալ եկեղեցի մը կամ դպրոցի շէնք մը կառուցանելու համար մեր մատնուած դժուարութիւնները։ Ամբողջ ազգովին շարժման մէջ կը դրուինք, մեր բոլոր ճիգերն ու կարելիութիւնները ի գործ կը դնենք և դարձեալ չենք յաջողիր քանի մը թաղերու մէջ եկեղեցիի և դպրոցի հոգեր գնելու ձեռնարկներուն։ Շնորհիւ սակայն հոգատար կառավարութեան և անգլիացի ու ամերիկացի կարգ մը բարեգործական ընկերութիւններու զոհողութեանց, հարիւրաւոր շէնքեր շինուած են մեր գաղթականներու համար։

Մասնաւորաբար ֆրանսական հովանաւոր պետութեան շնորհած բարիքները մեր ժողովուրդին համար, որով ան ամէն տեսակ նիւթական և բարոյական յանձնառութիւններ կ'ստանձնէ, երախտագիտական ամենախորին զգացումներ կը խլեն մեզմէ։

Մենք լիայոյս ենք որ Տեղաւորման Յանձնախումբը աւելի ընդարձակ ծրագիրներ կը մշակէ ի կատար հանելու համար տեղաւորման գործը, անտիրութենէ և անգործութենէ ազատելով մեր ժողովուրդի ստուար մէկ մասը, որոնք ճակատագրական օրեր կ'անցնեն դեռ անստուգութեան մէջ։ Բէմբերու և վրաններու ժխորին մէջ ապրելով մեր ժողովուրդը հետզհետէ կը կորսնցնէ իր նկարագիրը և անճանաչելի կը դառնայ։ Հայ կը կորսնցնէ իր նկարագիրը և դառնայ։ Հայ ժողովուրդը հողագործ և գիւղացի ժողովուրդ մըն է, վարժուած մաքուր օդի և ազատ կեանքի։ զայն պահել քէմբերու մէջ կը նշանակէ զինթափ ընել զայն։

Ահա թէ՝ ինչո՞ւ այնքան կը խանդավառէ մեզ տեղաւորման գործը, որ, այնքան գուրգուրանքով յառաջ կը տարուի։

Այդ չնչնակեր սակայն թէ՝ մենք մեզի ինկած պարտականութիւնը կատարած կ'ըլլանք ծափելով և յօրանջելով։ Տեղաւորման Յանձնախումբը և հովանաւոր տէրութիւնը լաւ գիտեն մեր նիւթական կարողութիւնը և շատ մեծ բան չեն ակնկալեր մեզմէ. սակայն մենք ցոյց տալու համար թէ՝ ո՞ր աստիճան մեր որդին մտիկ գործ մըն է կատարուածը, պէտք է նիւթապէս ալ օժանդակենք։ Մանաւանդ մեր արտասահմանի հարուստները եւ հարեգործականը քիչ մը աւելի զոհողութիւններ պէտք է ըսանձնեն։

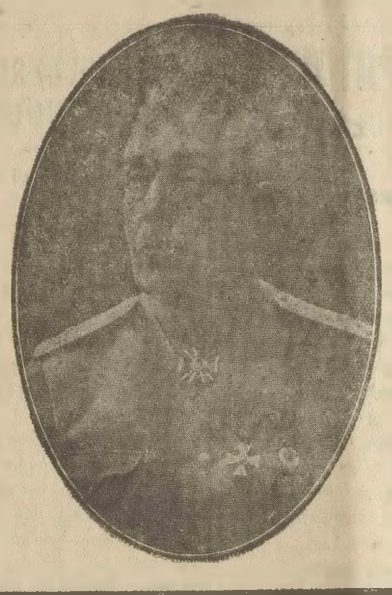

ԶՕՐ. Ֆ. ՆԱԶԱՐԲԵԿԵԱՆ

ՍՊԱՐԱՊԵՏ ՀԱՅՈՑ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՆԱԶԱՐԲԷԳԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Երէկ էր այն.
Այրարատեան դաշտում.
Դարերի խորքից բարձրացաւ նա, որպէս մի չքնաղ տեսիլք. Սպարապետը...
Եւ երբ եռագոյնով պսակած երեւաց նա Հայաստանի Հանրապետութեան վարդակարմիր հորիզոնին, ո՛չ ոք հարցրեց — ո՞վ է, ո՞ր տեղից եկաւ, ի՞նչ է իր անունը։
Արշալոյսին ո՞վ կը հարցնի անուն ու ճամբան։
Նա այնքան հարազատ, այնպէս մտերիմ էր մեր հոգիներին։
Մանուկ օրերից մենք նրան ընտրել էինք մեր երազների մէջ.
Երիտասարդ մենք զէն ի ձեռին նրան ի խնդիր ելանք Հայոց աշխարհի գժուարին լեռներում։
Գունդ գնդի յետեւից մեր ընտիրները գրոհի գնացին մեր բախտի դաժան դռները խորտակելու, որպէսզի նա դայ—Հայոց Սպարապետը...։
Եւ նա եկաւ. ան երէկ էր, Այրարատեան դաշտում։

* *

Սպարապետը մեր արիւնի մէջ է.
Նա մեր փառքերի և ժոխիրների միջից մեզ հետ քայլել է, մեր աչեծուփ նաւի հզօր ու անքթիթ նաւապետ։
Մեր անցեալի ո՞ր շրջանը կապած չէ մի մեծ սպարապետի անուն.
Մենակ Մասիկոնեանները քանի՞ դարեր գարդարեցին իրենց ահարկու և հմայիչ անուններով... Եւ սպարապետ կոչումը դարձրին խորհրդանշան ազատութեան ու փառքի։
Մարկութեան և բռնութեան դարերի մրուրը չկարողացաւ ջնջել մեր հոգիներից Զօրագլուխ Սպարապետի պատկերը, և ցեղի առաջին իսկ ոգեւորիչ խոյանքին, Դաւիթ Բէգի կողքին ցցուց Մխիթար սպարապետը Սիւնեաց աշխարհում, և ապա մեր օրերին հայ ժողովրդի խիզախ ու արիւնահեղ գոյամարտից ծնունդ առած ազատ ու անկախ հայրենիքում բարձրացաւ երէկի սպարապետի Դիլմանի ու Դարաբլիսայի յաղթողի խոհական, հանդարտ ու ազնիւ պատկերը։

* *

Իրաւունք ու ազատութիւն ոգեշնչող ժողովուրդի համար իր Սպարապետը անպարտելի է։
Նա ցեղի ոսկէ հեքեաթն է. նա խտացած ու ծաւալ եւած կամքը.
Նրա կորովի իմաստութեան ըմբռնացումն է.
Մայր հողի ու ջրի ձայնն է, որ բարձրանում է տափաստաններից։
Լեռների ծոցում հանգչող ռազմի հինաւուրց արձագանգն է, սուսերամերկ արշաւասոյր գնդերի դոփիւն և խրախնջը երիվարների։
Թշուառութեան ու բռնութեան անիծակուռ օրերին, երբ ակռանեղբն իրար են սղմում խուլ ճռռոցով, և լռութեան դատապարտուած չրթունքները իրար են չարչարում, Սպարապետը ցեղի անարկու և կայծակնափայլ սուսերը ձախ կողքին՝ սրտին մօտ քաշ ընկած, մինչ իր աջը դուրս է քաշում այն պատանից և հայրենիքի դռների առջև ծառանում անագորոյն ոսոխների դէմ յանդիման։

* *

Երբ ժողովուրդը իրաւունքի և ազատութեան ծարաւի յաղթ սուսեր ունի, Սպարապետը միշտ կայ.
Կանչիր Սասնայ Ձէնով Ցոլանի պէս և նա կը յայտնուի։
Հայոց Սպարապետը մեռաւ... Ոչ. քանի իր փայլփլուն ծանր սուրը կայ իր ժողովրդի ձեռքում։
Ու յաղորդը՞... Հրացայտ այբբերով դրոշ մի պատանի՞ արդեօք Արաքսի ափերից Մասսին ակնդէտ, թէ՞ հայրենադուրկ, ատանդական մեր բազմութիւնների մէջ յոդնաբեկ ժամիկի ձեռքից քաշ ընկած մի դիւցազն մանուկ, որ պանդխտութեան դժնդակ ճամբաներով տանում է իր փոքրիկ կրծքի տակ իր ցեղի ազնիւ ու ծով սիրտն և մի սքանչելի ճակատագիր։
Ո՞ւր ես, դու ո՞վ չքնաղ մանուկ, վաղուայ վիշապաքաղ զաւակդ Հայոց Աշխարհի։
Ո՞ւր և լինի նա, ձայն տուր, իմ յաւերժական, իմ հրաշագործ ցեղ, ձայն տուր հաւատով ու հպարտութեամբ։
Կանչի՛ր և նա կը յայտնուի։
Այն երէկ էր, Այրարատեան աշխարհում.
Հայոց Սպարապետը չի մեռնում...։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Գրեց՝ Պ. ՏԷ ԺՈՒՎԷՆԷԼ

Եւրոպան փոխեց իր դիմագիծը։ Ահաւասիկ 1913ի քարտէսը և ահաւասիկ 1930ի քարտէսը։ Ութը երիտասարդ պետութիւններ ծնած են, գանազան ազգեր ներկայացնող, նեղ ու ձեւերնին փոխած և նոր գոյներով։

Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ երեք կայսրերը անհետացան։

Պատմաբանը նոր քարտէսին վրայ կը ծոի և վարժուած ըլլալով տեսնելու դարերէ իվեր վարդագոյն, կարմիր և դեղին տարածութիւնները, կը հարցնէ ինքն իրեն.

— Արդեօք որչա՞փ ատեն պիտի տեւէ.

Արդէն 1918էն իվեր տեսանք Ֆիւմի Իտալիոյ կցումը, վերին Սելէսիի Բոլոնիոյ տրուիլը և կարգ մը հողամասեր որոնք Թիւրքիայէն անջատուած էին, վերստին իրեն տրուեցան։

Վերջինի պզտիկ հարուածներ քարտէսին վրայ։ Արդեօք մեծ փոփոխութիւններ պիտի տեսնե՞նք։ Շատ հաւանական է։

Վէրսայլի պայմանագրութեան միջնորդներուն համար ըսուեցաւ որ անոնք զոհացած էին անարդարութիւնը անցնելով նժարի մէկ կողմէն միւսը։

Այսպէս 1914ին երկու միլիոն 900 հազար Ռումանացիներ Հունգարական գերիշխանութեան տակ կ'ապրէին։ 1930ին 2 միլիոն Հունգարացիներ Ռումանիոյ գերիշխանութեան տակ կ'ապրին։

Պատերազմէն առաջ, Բոլոնիացիները կը տարնչային Ռուսական գերիշխանութենէն։ հիմա Ուքրանացիները և սպիտակ ռուսերը կը տրտնջան Բոլոնիական գերիշխանութենէն։ Ֆրանսա չէր կրնար ժռռնալ Ալզաս-Լոռէնի կորուստը, ինչպէս Գերմանիա պիտի մռռնար Բոլոնիոյ նրբանցքին կորուստը, երբ իր հայրենակիցները գերմանական մէկ քաղաքէն ուրիշ քաղաք մը երթալու համար, ստիպուած են անցնիլ օտար հողամասէ մը։

Հին վերքերը յաճախ կէս մը զոցուած, պայմանագրութիւնները դարմանեցին թարմ վերքեր բանալով։

Գերմանիա, Իտալիա, Աւստրիա, Հունգարիա և Պուլկարիա կրնեն թէ պայմանագրութիւնները ձգտուն չեն... Պէտք պիտի ըլլայ օր մը հորէն առնել վրձինը և փոխել սահման կոչուած կէտագրութիւնները։

Բայց մեզի համար ամենէն կարեւորը պէտք է գիտնալ թէ այն զանազան համաձայնութիւններով կապուած այն զուգաւոր կէտերը, որով թագաւորները կը հպարտանային և այժմ արտաքին գործոց նախարարութեան պարծանքն են, պիտի արժե՞ն նորէն Եւրոպայի չորս տարուան պատերազմ, հարիւր հազար տուներու կործանում, միլիոնաւոր միլիոններու նիւթական կորուստ, տասը միլիոնէ աւելի մարդկային զոհեր, երեսուն միլիոնէ աւելի հաշմանդամներ, այրիներ և որբեր...։

* *

«Այլեւս պատերազմ պիտի չըլլայ կրսեն յաւատեաները»։

«Ազգերու Դաշնակցութիւնը, Լօքարնոյի դաշնագիրները, Բէյլոկի դաշինքը կ'ապահովեն խաղաղութիւնը»։

«Եթէ կարգ մը ազգեր, կ'աւելցնեն անոնք, կրնան փափքիլ խաղաղ անարդարութիւնները, անոնցմէ ոեւէ մէկը պատերազմ չուզեր»։

«Ֆրանքօ-գերման մերձեցումը, լաւագոյն ապացոյցն է մտքերու մէջ կատարուած այս փոփոխութեան»։

Այսպեսով ի նպաստ խաղաղութեան կան երկու որոշ փաստեր. հասարակաց կարծիքը խաղաղութիւն կուզէ, դաշնագիրները անկարելի կը դարձնեն պատերազմը։

Երկրորդը անձնդութիւն մըն է. «խաղաղութիւն» կոչուած քաղաքականութեան ամենաջերմ կողմնակիցները կը գանգատին որ ներկայիս գոյութիւն ունեցող միջազգային յանձնառութիւնները բաւական չեն պատերազմը արգիլելու համար։

Դայով առաջին փաստին, անիկա սքանչելի է։ Որքան ատեն որ իւրաքանչիւր երկրի հասարակաց կարծիքը պահանջէ խաղաղութեան պահպանումը, խաղաղութիւնը պիտի պահուի։

Ուէ կառավարութիւն պիտի չ'արձակէ ընդէ. զօրաշարժի հրաման, եթէ գոյութիւն չունի երկրին մէջ զրգռումի վիճակ մը որ ընդունելի դարձնէ զօրաշարժը։ Բայց արդաւեւ այս զրգռումի վիճակները կ'ստեղծուին արագ և դիւրաւ։ Ամբոխները ունին ջղային նոպաներ։

Ամենուրեք, ամէն ժամանակներու մէջ սարսափները, բռնութիւնները, քարկոծումները, ընդոստ երեւան կուգան, ինչպէս լուսնոտութեան նոպաներ առանց ակներեւ մեծ տրամաբանութեան։

— Թող այրի գուշակուհին.

— Մահ Տրէյֆիւսին.

— Դէպի Պերլին, դէպի Պերլին.

Բոլոր այս աղաղակները իրաւաբար կը նմանին։ Անոնք ցոյցեր են զոր հոգեբանները կը կոչեն.— ազդեցութեամբ զառանցանք։

Կարծիքի այս շարժումները կամ աւելի ճիշդը, հաւաքական այս «գլխու հարուածները» կրնա՞ն առաջ գալ Եւրոպայի մէջ ներկայ ժամուս։

Այս հարցումին պատասխանէն կախում ունի այնքարի խաղաղութիւնը։

Կարծեմ որ պէտք է պատասխանել. ԱՅՕ։

* *

Որքա՞ն անգործներ կան Եւրոպայի մէջ այս ձեւու։ Մօտաւորապէս տասը միլիոն։

Ըսէք իրենց որ դրամատիրութիւնը պատասխանատու է իրենց թշուառութեան։ Դուք կըլլաք համայնավարներ։ Ըսէք իրենց որ օտարը պատասխանատու է իրենց թշուառութեան։ Դուք կըլլաք Հիդլերեաններ կամ ֆաշիստներ։

Գերմանիա և Իտալիա, մէկը ամբողջովին և միւսը մասամբ զրկուած իրենց գաղութներէն, տրնտեսապէս նուազ լաւ ոիճակի մէջ կը գտնուին քան Անգլիա կամ Ֆրանսա. ասիկա վերջին թեսքն է ազգայնական պայքարներուն։ Իւրաքանչիւր ճարտարարուեստական ազգ պէտք ունի քիչ զարգացած երկիրներու, որոնք իրեն ծախեն իրենց հում նիւթերը և իրմէ գնեն տնուած արտադրութիւններ։ Գերմանիոյ և Իտալիոյ համար գաղութային քաղաքականութիւնը Անգլիոյ և Ֆրանսայի որոնք կը ձգտին ի նպաստ իրենց սեփականացնել իրենց գաղութներու վաճառականութիւնը, ծանր վտանգ մը կը կազմէ։

Անցնինք երկրորդ Լէյթ Մոթիվին։ Դաշնագիրները տնտեսապէս չհարստացուցին Իտալիան որ աղքատ էր։

Անոնք ծանրապէս աղքատացուցին Գերմանիան որ շատ հարուստ էր. արդարև իր բնակչութեան հարիւրին տասն և մէկը վերցնելով հանդերձ իրմէ խլեցին իր ածուխին հարիւրին 27ը, իր պողպատին հարիւրին 35ը, իր ծծնդին հարիւրին 43ը և իր երկաթի հանքին հարիւրին 80ը։

Սելէզեան աւազանին այն մասը որ իրեն թողուցին բզքտուած է սահմանագիծէ մը որ մեծապէս կը վնասէ այս աւազանի արմատական արդիւնաբերութեան։ Արեւելեան Բրուսիան առանձնացած Գերմանիոյ մնացած մասէն Լեհաստանով կը խոնթայ տնտեսապէս։

(Շար.)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

«Ազդակ»ի անցեալ շաբթուան երեք խմբագրականները կարդացի «Ցաւոտ հարց մը» վերնագրով։

«Ազդակ» իր իրաւունքին մէջն է պահանջելով որ Երուսաղէմի պատրիարքական ընտրութիւնը Ազգին կոգէ կատարուի և ոչ թէ Երուսաղէմի Ս. Յակովբեանց Միաբանութեան կողմէ, որ արդէն նախընթաց մը չունի, քանի որ Ազգ. Սահմանադրութեան մէջ որոշ գլուխ մը կայ Երուսաղէմի պատրիարքական ընտրութեան վերաբերեալ, և ցարդ ընտրուած է Գալոյսոյ Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովոյ կողմէ Միաբանութենէն ներկայացուած 7 և 3 հոգիէ բաղկացեալ անուանացանկերու վրայէն։ Եւ ահա այս անգամ Ազգը անակնկալի մը առջև կը գտնուի. Երուսաղէմի պատրիարքի ընտրութիւնը, կ'որոշուի կատարել մի միայն Միաբանութեան քուէով, ճիշդ այնպէս, ինչպէս որ պիտի ըլլար, ոեւէ վանքի մը վանահայրի ընտրութիւնը։

Առաջին առթիւ Երուսաղէմի Միաբանական Ժողովը որոշեց իւրքը կատարել ընտրութիւնը և իր կատարած ընտրութեան Ազգային ձեւ մը տալու համար որոշեց որ ընտրեալ պատրիարքը վաւերացուի Էջմիածնայ ընդհանրական Հայրապետէն կամ Գերագոյն Խորհրդէն. բայց երբ իր այդ որոշումը փոքրիկ ընդդիմութեան հանդիպեցաւ, առանց ոեւէ առարկութեան իսկոյն տեղի տուաւ և 1930 Դեկտ. 25ի, Ժերդ նիստին մէջ, Միաբանական Ժողովը սա որոշումը տուաւ.

Առաջին.—«Նկատելով որ Սուրբ Աթոռոյս պատրիարքի ընտրութիւնը Ամենայն Հայոց Հայրապետի վաւերացման ենթարկելու պարագան նախընթաց մը չունի, այս անգամուան համար առկախ թողուլ իր ներկայ տարեշրջանի 19 Յունիս 1930ի նիստին մէջ այս կէտին վերաբերմամբ տուած որոշումը, և այս խնդրին լուծումը յանձնել ընտրելի ապագայ պատրիարքին»։

Այո՛, Միաբանական ժողովը, շատ ճիշդ կ'ըսէ թէ «Երուսաղէմի պատրիարքի ընտրութիւնը Ամենայն Հայոց Հայրապետին վաւերացման ենթարկելու պարագան նախընթաց մը չունի»։ արդեօք, կը հարցնենք, այդ որոշումը տրուած ատեն, Միաբանական Ժողովը չ'անդրադարձա՞ւ որ, գէթ Ազգ. Սահմանադրութիւնը ի զօրու ըլլալէն ի վեր, երբեք Երուսաղէմի Միաբանութիւնը իր պատրիարքը չէ ընտրած, այլ միշտ իր ներկայացուցած 7 և 3 ցանկերու վրայէն կ. Գալոյսոյ Երեսփոխանական Ժողովը ընտրութիւնը կատարած, թագաւորական վաւերացման ենթարկած և Երուսաղէմի Միաբանութեան ծանուցած է կատարուած ընտրութիւնը։ Միաբանութեան անդամները մեզմէ շատ աւելի լաւ գիտեն Երուսաղէմի պատրիարքական ընտրութեան ձեւը, կերպը, իրաւասութիւնը են, բայց շատ ճիշդ

ճիւ առարկութիւնով մը կ'ուզեն այդ ամենուն վրայէն վարագոյր մը քաշել և գէշ նախընթաց մը ստեղծել հակառակ տիրող օրէնքին, հակառակ Ազգային իրաւունքին եւ հանրային փափաքին և փոխանակ ցարդ գործադրուող օրէնքը ժառանգելու և Ազգին դարաւոր իրաւունքը պաշտպանելու ;

Նոյն Միաբանական Ժողովը նոյն նիստին մէջ ուրիշ որոշում մը ևս կ'արձանագրէ, աղաչողական դիրքի մը մէջ, հետեւեալ կերպով.

Երկրորդ.— «Խնդրել Բրիտանական հոգատար արգարաէր կառավարութենէն Հայոց Ազգին եւ Միաբանութեան դարաւոր իրաւանց պահպանումը և յաջորդիկայ պատրիարքական ընտրութեան Միաբանութեանս վերապահումը, հնգանուն ցանկին վրայէն ընտրելու պատրիարքը, արտոնութեամբ Նորին Վեհափառութեան բազաւոր-կայսեր, որ իրաւունք ունի , ստանախընթացին հաստատելու և վաւերացնելու ընտրեալը»։

Երբ Միաբանական ժողովը խնդրական ճամբով մը կ'աղերսէ «յաջորդիկայ պատրիարքական ընտրութեան Միաբանութեանս վերապահումը, հնգանուն ցանկին վրայէն ընտրելու պատրիարքը...» ինչո՞ւ համար նոյն Միաբանական Ժողովը Ազգ. Սահմանադրութեան մէջբերումով, նախընթաց օրինակներով և ներկայիս ամէն կողմէ յայտնուած փափաքներով և արդար բողոքներով չը պաշտպանէր «Ազգին դարաւոր իրաւանց պահպանումը» թէ Ազգն է որ պարտի և իրաւասու է ընտրել իր պատրիարքը իր վանքին համար։ Ինչո՞ւ համար Միաբանական Ժողովը, չը յայտնէր թէ ինքը ըստ օրինի իրաւասու չէ պատրիարք ընտրելու, թէ ինքը Ազգին կողմէ նշանակուած աւանդապահն է այդ վանքին և Ազգին օրաքան իրաւունքներուն, թէ ինքը անկարող է գէշ նախընթաց մը ստեղծել և թէ վրստահ է որ Ազգը չպիտի ընդունի իր կողմէ ընտրուած պատրիարքը, ուստի ինքը գիտնալով իր իրաւութեան սահմանը, ձեռնթափ կ'ըլլայ այդպիսի աննախընթաց ընտրութիւն մը կատարելէ։

Անգլիական արդարաէր կառաթիւը, վստահ ենք որ հաճոյքով պիտի լսէր Միաբանական Ժողովի նմանօրինակ արտայայտութիւնը և պիտի խորհէր Ազգին իրաւանց գոհացում տալ։

Անդլիական կառավարութիւնը աւանդապահ և օրինապահ է, և եթէ այս պարագային Միաբանական Ժողովը ինքնարդարացման համար, ուզէ առարկել թէ Եղիշէ Դուրեան Պատրիարքի ընտրութեան պարագայն անգլիական կառավարութեան մի դիտողութիւնը թէ, յետ այսու չպիտի ընդունի պատրիարքական ընտրութեան մէջ արտաքին ոեւէ միջամտութիւն, դարձեալ յանցաւոր է, գիտնալով հանդերձ այդ առարկութիւնը, Դուրեան Պատրիարք 9 տարուան պատրիարքական պաշտօնավարութեան միջոցին չէ խորհած իր յաջորդի ընտրութեան ձեւի մասին և ոչ ալ ժողով մը գումարած է ոեւէ կանոնագիր մը պատրաստելու ինչպէս ըրած է երջանկայիշատակ Սուրբենեանց Կաթողիկոս, թէպէտ Եգիպտոսի առաջնորդ Թորգոմ Սրբազան ի պտշտանութիւն Դուրեան Պատրիարքի այդ թերացումին բաներ մը գրած էր «Արև»ին մէջ ի պատասխան «Արև»ի խմբագրականին։ Սակայն իր պաշտպանողական չատ տկար էր և կարծես գրած էր սանկ պաշտպանած ըլլալու համար։

Դուրեան Պատրիարք կրիտասարդ չէր, որ ըսեր թէ տակաւին ժամանակ ունիմ յաջորդիս ընտրութեան ձեւի մասին կանոնադրութիւն մը պատրաստելու և ոչ ալ քաջալերող էր, միշտ հիւանդկոս վիճակ մը ունէր և անդամ մը գրեթէ ժամուան գուռը հասաւ և հազիւ ազատեցաւ, ուրեմն իր պարտքն էր իր յաջորդի ընտրութեան համար կանոնադրութիւն մը պատրաստել իր ժողովով և զայն անգլիական կառավարութեան վաւերացման ենթարկել և Ազգը ներկայանալիկ մէջ չը թողուլ։

Եւ որովհետեւ Երուսաղէմի Միաբանական ժողովը ոեւէ կանոնադրութիւն մը չունի, ուրեմն չը կրնար առանց որոշ օրէնքի և կանոնի պատրիարքական ընտրութիւն կատարել և եթէ յամառի իր հետեւած սխալ ճամբան յարատեւել, իր կատարած ընտրութիւնը ապօրինի և ընտրեալ պատրիարքն ալ ապօրէն պատրիարք մը պիտի ըլլայ, հոգ չէ թէ հոգաւոր պետութեան մը վաւերացումը կրէ։

Ուստի, մեզ և մեզի հետ ամենուն փափաքն ու խորհուրդն է, որ Միաբանական Ժողովը թող յետաձգէ պատրիարքական ընտրութիւնը, անկէ առաջ կանոնադրութիւն մը մշակէ պատրիարքական ընտրութեան մասին, որուն մէջ Ազգին ընտրելու իրաւունքը պէտք է պաշտպանուի և զայդ վաւերացնել տայ անգլիական կառավարութենէն և ապա կատարէ պատրարքի ընտրութիւնը։

Գալով ներսէն դուրսէնի, այդ մասին որոշ յօդուած մը կայ Ազգ. Սահմանադրութեան և Երուսաղէմի ներքին կանոնագրին մէջ (վաւերացուած Ազգ. Երեսփոխանական ժողովէն) թէ Երուսաղէմի պատրիարքը պէտք է ընտրուի Երուսաղէմի Միաբանութեան մէջէն և ոեւէ օրէնք մը չկայ թէ Լուսարարապետը չը կրնար պատրիարք ըլլալ, ակէ առաջ օրինակը ունինք, մանաւանդ որ 1903էն ասդին Լուսարարապետի բացարձակ իրաւասութիւնները սահմանափակուեցան, հակակշռի տակ առնուեցան, այնպէս որ Լուսարարապետ մը առանց ոեւէ անտեղութեան կրնայ Լուսարարապետութենէ հրաժարիլ և կամ ուրիշ աւելի բարձր պաշտօնի մը կոչուիլ։ Դուրեան Պատրիարք որ ընտրուեցաւ դրսէն էր, բայց ներս մտնել, այսինքն Միաբանութեան անդամակցելէն վերջն էր որ ընտրուեցաւ, ուրեմն միջոց կայ դրսէն ալ ընտրել, պայմանաւ որ այդ ընտրելին Միաբանութեան արձանագրուի, առանց ատոր օրէնքի դէմ շարժած կ'ըլլանք և ցորքա ժամանակ որ Ազգ. Սահմանադրութիւնը ի զօրու է, չենք կրնար մեր քմահաճոյքին հաւէժատ ամէն օր նոր օրէնք և նոր կանոն դնել։

Խնդիրը դուրսի ներսի վրայ չէ, այլ կարող, անաչառ, օրինապահ մարդու վրայ է...։

ՍԱՐ.

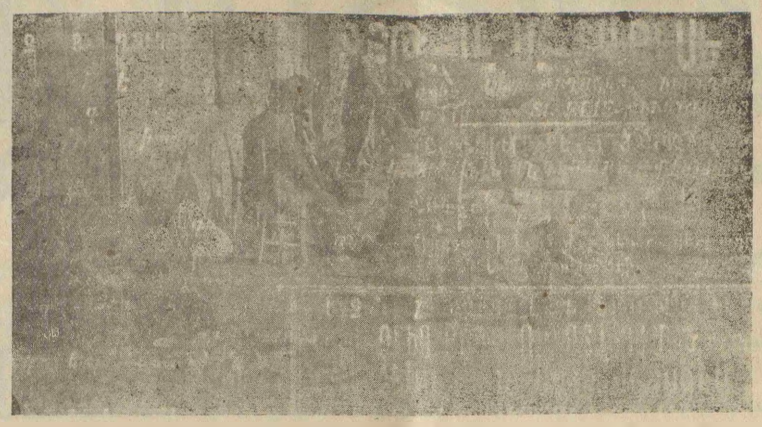

Ապցալ-Հիլիլի առնեսաւորներեն մաս մը

ՀԱՅԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ
ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Դոկտ. Յանձնախումբի Աշխատանքները

ՍՕՈՒԳ-ՍՈՒ

Գրբրգխանէն չորս քիլօմէթր դէպի արեւմուտք, Գրբրդխան-Ալէքսանտրէթ ճամբուն վրայ, մէկ կողմը Պէյլանի լեռները և միւսին Ամքգը մեծ դաշտը, բլրակի մը վրայ տեղաւորուած է Սօուգ-Սու գիւղը։

Բնակուած ամբողջութեամբ Տէօրթ-Եօլցիներէ, Սօուգ-Սու հիւսիսային Սիւրիոյ նորահաստատ հայկական գիւղերու ամենահին-ներէն է և ունի 40 ընտանիք՝ 165 հոգի։ 46 բնակարաններ, 10 ախոռ և մէկ զպրոցի մեծ չէնք մը տիրուած է Գաղթականաց Ցանձնախումբի կողմէ։ Դպրոցը այժմ ունի 45 աշակերտ, 25 մանչ, 20 աղջիկ և վրայեալ կարող ուսուցչուհի մը։ Այս գիւղը արդէն բնականոն վիճակ մը ստացած է և գիւղացիները դարձած ինքնապահ, Պարտիզպանութիւնը չատ յառաջ դացած է, տնորհիւ Տէօրթ-Եօլցիներու այդ գործին մէջ ունեցած փորձառութիւններուն։

Տնկուած են 7,300 պտղաստուծառեր ու թթենի և 4000 բարտի։ Այժմ կը փորձեն նարնջենիի մշակութեան, ցարդ տնկուածները գէշ արդիւնք չեն տուած։ Եթէ յաջողուի նարնջի մշակութիւնը և օգն ու յուրը նպաստաւոր ըլլան անոր, շատ փայլուն ապագայ մը պիտի ունենայ Սօուգ-Սուն, որովհետեւ Տէօրթ-Եօլցիներ իրենց հայրենիքին մէջ մի միայն նարնջի մշակութեամբ կ'զբաղին և իրենց ապրուստի միակ աղբիւրը նարինջի բերքն է։

Սօուգ-Սուի հողը շատ բարեբեր է և ջրառատ։ Տնկուած ծառերը քանի մը տարուան ընթացքին սկսած են պտուղ տալ։ 1930 ին գիւղացիները արտադրած են հետեւեալ քանակութեամբ պտուղներ.

	Օխա
Միրան	600
Խնձոր	350
Սալոր	150
Դեղձ	200
Գումար	1300

Այս յառաջիկայ եղանակին կը յուսացուի որ այս բերքը կրկնապատկուի։

Բանջարանոցները եզական են։ Հայ բնակիչները մեծ կարեւորութեամբ ուժ կուտան բանջարեղէններու մշակութեան։ 1930 տարբուան ընթացքին արտադրած են 7000 օխա լոլիկ, 5000 օխա սոխ, 1500 օխա ձմեռուկ, 1000 օխա վարունգ, 300 օխա տոր լուբիա և ուրիշ զանազան բանջարեղէններ։ Այս բոլոր տեղեկութիւնները քաղած ենք գիւղացիներէն և միշտ նուազագոյն թիւերը նկատի առած։

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ

Սօուգ-Սուի բնակիչները միւս գիւղերու պէս, ունին լման կենդանիներ։ Գիւղացիները կ'աշխատին հետզհետէ չատցնել իրենց կենդանիներուն թիւը։ Այժմ գիւղը ունի հետեւեալ կենդանիները.

Կով	62
Եզ	40
Հորթ	42
Էշ	15
Ձի	4
Գումար	163

Ինչպէս ըսինք ջուրը առատ է։ Գիւղի մէջէն կանցնի առուն մը, որ կուգայ ժառակայ ջրաղացներէն։ Շնորհիւ Գրբրդ-խանի անմիջական ժառիկութեան հոգեւոր մխիթարութիւնը կանոնաւոր տեղի կունենայ։

ԳԲԲԼԳ – ԽԱՆԻ ԿԱԹՈԼԻԿԷ ԳԱՂՈՒԹԸ

Ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, լատին հայրեր իրենց Գրբրդխանի ժառ գտնուող մէկ ընդարձակ տոզը տրամադրած էին Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականաց Տեղաւորման Ցանձնախումբին, պայմանաւ որ անոր վրայ միմիայն հայ կաթոլիկ ընտանիքներ բնակեցուէին։

Ցանձնախումբը ընդունելով այդ պայմանը 35 հայ կաթոլիկ ընտանիքներ տեղաւորած էր այդ հողի վրայ, որոնք կը բաղկանան 152 հոգիէ։ Իւրաքանչիւր ընտանիքի տրուած է 12 տէնիմ հող պարտէզի մշակութեան համար։ Ասոնք գրեթէ բոլորն ալ արհեստաւորներ են և քաղաքի մէջ զանազան արհեստներու հետեւելով կը հոգան իրենց ապրուստները։ Միայն թէ մինչեւ որ տեղաւորուին և իրենք գիրենք չակեն, Տեղաւորման Ցանձնախումբը հոգացած է իրենց ապրուստը և տրամադրած բնակարաններու չնչութեան ծախքերը։

Այժմ բոլորն ալ ինքնապահ դարձած են և հանգիստ կ'ապրին։ 1930ի ընթացքին ունեցած են 13 ծնունդ և 3 մահ։ Կրթական և հոգեւոր պէտքերնին կը հոգացուին շնորհիւ Գրբրդխանի լատին հայրերու զոհողութեանց։ Ունին նաև բանջարանոցներ, որոնք լաւ բերքեր տրուած են։

(3) (Շար.)

ԴԱՀՃԱՊԵՏՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

(Շարունակութիւն եւ վերջ)

***

Այլևս, մեզ համար որոշ պէտք է ըլլայ թէ քէմալականները մէկ թիզ հող չեն զիջիր մեզ և կը հդնին ընպջնջել մեր ցեղը. «ինչ որ Համիտ չի յաջողեցաւ ընել, այն ըրի ես». ահաւասիկ Քէմալի յանախակի արտայայտութիւններէն չատ չատերէն մէկը։

Գաղտնիք չի մնաց։ Գիտնանք թէ օտարը անկարելիր եղաւ մեր դատին և ցաւին հանդէպ։

Կորսնցուցինք մէկ միլիոն հայութիւն, կորսնցուցինք մեր արտեսութիւնը, կորսնցուցինք մեր պատիւը, տունն ու տեղը և որպէս փախստականներ այսօր ցրուած ենք ի սփիւռս աշխարհի, սպասելով «եւրոպական արդարութեան սեղանի ողորմութեան։

Գիտնանք թէ մեր դատը արիւնի դատ է և չի նմանիր ուրիշ ոեւէ դատի։

Մորթուած, կախուած, ողջ ողջ այրուած, ողջ ողջ թաղուած, խաչուած և կամ բիրերով սպաննուած մայրեր, հայրեր, եղբայրներ, քոյրեր, զաւակներ և ազգականներ ունինք։

Սրբազգծուած մայրեր և քոյրեր ունինք, բռնաբարուած, եւ լկուած են մեր նոյն իսկ հօթ տարեկան աղջիկները և քոյրերը։ Տակաւին հարէմներու մէջ ողբ ու կոծով քուն չունեցող սիրելիներ ունինք։ Նօթի, ծարաւ, երկրէ երկիր թափառող, հայրենաքաղաքներնէ և կամ անանուն տառապանքներէ, ակամայ այքերը փակող հոգեհատորներ ունինք։

Գիտե՞նք թէ ի՞նչ է կեանքը եւ ինչո՞ւ կ'ապրինք։ Գիտե՞նք թէ այսօր ինչ է մեր ժողովուրդին վիճակը։

Կիրքերէ այնքան կուրացած ենք որ մենք մեզի տեսնելու, ինքնամփոփուելու, քով քովի գալու, մեր խեղճ ժողովուրդի մասին լուրջ կերպով մտածելու ժամանակ չունինք։

Նորմալ ժամանակի գործերով զբաղելու մարմաջ ունինք։ տաքերու վիճաբանութիւններով հատորներ կը լեցնենք։ հաւաքուած հագարաւոր ոսկիներով մատենադարաններու չէնքեր կը շինենք եւ գրքեր հաւաքելու կ'ելլենք։

Առանց ժողովուրդի գոյութեան ամէն ինչ անպէտ է մեզ համար։ չմոռնանք թէ ունէինք պայտի պէս չէնքեր, ճոխ մատենադարաններ անթիւ հնութիւններ և պատրաստուած մտաւորականութիւն։

Թշնամին մոխիր դարձուց բոլորը։ Մենք չենք մխտեր գրքի, դպրոցի և մատենադարանների օգտակարութիւնը և սակայն ինչպէս ըսինք խաղաղ շրջանի համար են։

Մանրանանք փոխանակ տաք քսան հազար սթերլինով, քանի մը մարդոց համար մատենադարաններ չինեցէք, քանի մը հարիւր ընտանիք տեղաւորելը չա՞տ աւելի կենսական է։

Գիտե՞նք արդեօք թէ ինչ ճրգնամամեր կ'անցնէ նաև մեր մտաւորականութիւնը։

Անտէր հայ բազմութիւններ կը մնան իրենց ճակատագրին հետ առանձին։

Մեր այսօրուան վիճակը՝ դանդաղ ոչնչացումի խաղաղութիւն է մեզ համար։ Օր չանցնիր որ չկորսընցնենք մեր ցեղի լաւագոյն դաւակներէն մէկ երկու հոգի։

Մաժուլի մէջ տեղի ունեցած հայոյութիւններով, բաժասանքներով, խծծանքներով, ժամկոչի, տէրտէրի, թաղականի, վարժապետի հարցերով մեր գոյութիւնը չենք կրնար պայմանաւորել։

Պէտք է բոլոր ուժերը կեդրոնացուին դարաւոր թշնամիին դէմ, մէկ ճակատ կազմել և հաշիւ հանդիպել անկէ։

Այս գործին պէտք է լծուին բոլոր կուսակցութիւնները եթէ ուխտած են հայ մնալ։

Այս գործին պէտք է լծուի ինքը հայ ժողովուրդը եթէ կ'ուզէ ապրիլ։

Գիտնանք թէ մեր այս օրուան հակամարտութիւններով կ'ուժեղացնենք մեր թշնամին և կ'ալխասինք ցեղի բնաջնջման։

Զմոռնանք թէ Ճարտն 200 ուխտեալ, անձնազոհներով հրաւ դրաձեց Բրթարթարուի ասպէ։

Մեզ համար հակառակ ընթացք մը կասկածի պիտի ենթարկէր իրեն ազգ և ժողովուրդ ապրելու մեր վճիռը, որ պէտք է վեր մնայ ամէն տարակոյսէ։

Հայր միացեալ աշխատանքի անընդունակ չէ, միայն անոր կը պակսի այդ ուղղութեամբ արուելիք դաստիարակութիւն մը։

Պատերազմէն դուրս եկած ուխերիմ պետութիւնները քով քովի եկան և հաշուեյարդարի նստան։ Անոնք իրարու քաղաքներ կորթանած, գիրար ոչնչած, իրարու անթիւ անհամար վնասներ հասցուցած էին։

Մօսքէն գործի պէտք է անցնիլ, պէտք է նստիլ կողք կողքի և մտիկ ընել նահատակներու կակները և վերապրող անուէր բազմութիւններու սրտառուչ կոչը։

Ցեղին ֆիզիքական գոյութեան պահպանութիւնը ամէն բանէ առաջ և ամէն բանէ վեր է։

Ահա թէ ի՞նչ պէտք է ըլլայ մեր կարգախօսը։

ԳՐ. Գ. ԴՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ԼՈՒԾՈՒԱՆ
ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

ՈՐՈ՞ՆՔ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԵՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա Էնկիւրի վերագարձին ուղղակի դացած է Ըսմէթ փաշայի ապարանքը և անոր հետ երկար տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ մեկնած իր ապարանքը և հոն կանչած Ազգ. Ժողովի նախագահ Քեազիմ փաշան. Միևնոյն ատեն Ըսմէթ փաշան ալ նիստի հրաւիրած է նախարարաց խորհուրդը։

Վերջը Խալք կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան ժողովի մէջ, Մուսթաֆա Քէմալ փաշան զեկուցում մը տալէ վերջ յայտնած է որ նոր ընտրութեան պէտք է ձեռնարկել հնգանի որ ամէն տեղ ժողովուրդը Խալքի հետ է։ Նամակով մը Մ. Քէմալ փաշան, յետոյ, յայտարարած է Ազգ. Ժողովի լուծման որոշումը։

Մինչև այդ ժամ ոչ ոք լուր ունէր լուծման որոշումէն։ Զանազան ենթադրութիւններ չրջան կ'ընեն։ Ընդդիմադիր թերթերէն «Տերը» կը գրէ որ Ըսմէթ փաշան արդէն իր հրաժարականը ներկայացուցած է և նոր դահլիճին պիտի մասնակցին ընդդիմադիրներէն Ֆէթհի պէյ և ուրիշներ, որոնք պիտի կատարեն ընտրութիւնը և պիտի պարտաւորեն ընտրական կարգադրութիւնները։ Մինչդեռ կառավարական թերթեր կը կարծեն որ Ազգ. Ժողովի մէջ գտնուող կարգ մը ընդդիմադիրները հեռացնելու համար է լուծման որոշումը։

Մ. Քէմալ փաշա լուծման որոշմագրին հետ միասին երեսփոխաններու ամսականն ալ 500 ոսկիէն 350 ոսկի զեղչած է։

ՎԱՐԶՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Ս. Նշան եկեղեցւոյ բակին մէջ շինուող խանութներէն մէկը պարապ է։ Վարձել փափաքողները թող դիմեն Առաջնորդարան։

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»ը

ԹԱՀՍԻՆ ՓԱՇԱՅԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ — Թիւ 26

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ՈՒՐԿԷ՝ ԳՆԱԾ ԷԻՆ ՁԻԵՐԸ

Ինչո՞ւ կը խակուի գաղտնիքը

ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԽԻՍՏ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԸ

ԻՆՉՊԷ�truncated ԵԼԼՏԸԶ ՄՏԱԾ ԷՐ ԿԱՌՔԸ

ՃԵՐՄԱԿ ՀԱԳՈՒԱԾ ԿԻՆ ՄԸ ՆՍՏԱԾ ԷՐ ԱՆՈՐ ՄԷՋ

ԷՏՎԱՐ ԺՕՐԷՍ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ

Դժոխային մեքենայի կառքին համար զարծածուած ձիերու նշանաւոր գերեսան Հասան էֆէնտիէն գնուած ըլլալու լուրը լսուելուն պէս, հարցաքննիչ դատաւորի կողմէ կանչուեցաւ Հասան էֆէնտին։ Այսպէս ախուր և ամօթալի արարքի մը առթիւ, թագաւորի անձին դէմ կատարուած մահափորձի մը պատճառաւ հարցաքննութեան կանչուիլը չատ յուզեց Հասան էֆէնտին և ան սկսաւ լալ։ 20 վայրկեանի չափ մարած վիճակի մէջ մնաց։

Դատաւորը Իհսան պէյ հրամայեց պահ մը հանգիստ ձգել զայն և լիմոնադ ու սուրճ հրամցնել, մինչև որ բնականոն վիճակ մը ստանայ։ Մօտաւորապէս մէկ ժամ ան հիւր եղաւ հարցաքննութեան սենեակին մէջ, բաւական հանդարտեցաւ եւ վերադարձաւ իր պաղարիւնութիւնը։ Սակէ վերջ հարցաքննութիւնը սկսաւ։

Իհսան պէյ սկսաւ հարցնել։

— Որո՞ւ ծախեցիր դուն երկու կարմիր ձիերդ։

— Անցած Մայիսին սկիզբները երկայնահասակ հայ մը և դեր ու դեղին պեխերով մարդ մը Գատը Քէօյ իմ տունս եկան և երկու ձիերուս յաճախորդ հանդիսացան։ Սակարկութիւնը չյաջողեցաւ այն օր և մեկնեցան։ Հետեւեալ օր նորէն եկան և այս անգամ իրենց կ'ընկերանար յարդէ գլխարկով մարդ մ'ալ։ Երեքը մէկ վեր վար սակարկութիւններէ վերջ 46 օսմ. ոսկի փոխարէնով գնեցին։ Վերջը իրենցմէ խնդրեցի որ գոնէ կառքը ալ գնեն, սակայն անոնք յայտնեցին որ կառքի պէտք չունին, որովհետեւ նոր սխթէմով կառք մը շինել կուտան իրենք։

— Ո՞վ միջնորդութիւն ըրաւ քու ձիերդ անոնց ծախելու համար։

— Թաթավլացի Իսբիրօ Վէլէտ Միհօ.

Անմիջապէս հարցաքննութեան կանչուեցաւ նաև Իսբիրօն։ Ան յայտնեց որ Մկրտիչ անուն հայ մը իրեն դիմելով 40-50 ոսկի արժէքով վարժուած երկու ձիեր գնելու փափաք ունեցաւ, այդ պատճառաւ յարմար տեսայ Հասան էֆէնտիի ձիերը։

Իսբիրօ շարունակելով ըսաւ.

— 46 ոսկիի այդ ձիերը գնեցի Մկրտիչին համար և երբ հարցուցի թէ՝ ո՞ւր է կառքը, ան ըսաւ. ազաս Փարիզէն պիտի բերել տայ կառքը։ Ցիրաւի անկէ ամիս մը վերջ, օր մը Մկրտիչը տեսայ քաղաքէն անիւներով գեղեցիկ կառքի մը վրայ։

Մկրտիչի վարած կառքին գտնուած ախոռի տէրը Հազարօս էֆէնտի բերուելով յայտնեց որ, Մկրտիչ 150 ղրուշ ամսական վարձքով իրմէ վարձած ախոռը և եռամսեայ վարձքն ալ կանխիկ տուած։ Հազարօս էֆէնտի ըսած էր նաև թէ Մկրտիչ Երուանդ անունով ընկեր մ'ալ ունէր։ Իսկոյն խուզարկուեցաւ Երուանդի տունը և հոն գտնուեցաւ կարգ մը Ֆնասակար թուղթեր և յեղափոխական կուսակցութեան գործունէութիւնը բացատրող հրատարակութիւններ։

Պէյհիկ Թաշի ոստիկանութեան 17 Յուլիս 321 թուակիր տեղեկագրին մէջ, յիշեալ Երուանդի մօրը անունով Վառնայէն երեք հատ երեք ոսկիոց չէք եկած ըլլալը Շհասկացուած էր։ Երուանդի կողմէ Վառնայէն եկող նամակներու վրայ գրուած հասցէն, Վառնա Մկրտիչ Տէր Եաչատուրեանի միջոցաւ էր։

ԹԱԳԱՒՈՐԻ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐԸ

Քննիչ Ցանձնախումբի աշխատանքներուն արդիւնքը, օրը օրին համառօտ կերպով թագաւորին կը տեղեկացուէր։ Սկզբիւրիչի և Իսբիրի պէս Ֆնասակար մարդոց տեսակ տեսակ անուններ և դիմակներ առնելով Պէյ Օղլուի և ուրիշ թաղերու մէջ թափառելին և կարգ մը մասնաւոր տուներու սենեակներուն մէջ իբրև վարձակալ պահուելին ոստիկանութիւնը շատ ջղայնացուցած էր։ Այս պատճառաւ բոլոր պանդոկներու և բանտիներու տէրերուն խիստ հրամաններ տրուեցան անկէ վերջ օրինաւոր արձանագրութիւններ պահելու համար։

Բոլոր հարցաքննութիւններէն վերջ յայտնի եղաւ որ քաուչուկէ անիւներով կառքը Երլտրզի դէպքէն քանի օր առաջ անգամ մը նորէն Երլտրզ մտած է և տեսնուած Պէյ Օղլուի և Քեազիմ Խանէի մէջ, Մկրտիչ Կարիբեանի և Երուանդ Ծրանկիւլեանի կառապանութեամբ։ Մահափորձէն նոյն իսկ երկու շաբաթ առաջ, ուրբաթի Սէյլիրլդէն դարձող կառքերու հետ, յիշեալ կառքի ալ Թօքաթլեանի առջև կեցած ըլլալը տեսնուած է։

ՎԻՐԱՒՈՐԻ ՄԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երլտրզի մահափորձին ատեն վիրաւորուող և Կիւմիւշ Սուի հիւանդանոցին մէջ խնամուող Քարլօվացի Հասան բաւականաչափ ապաքինած ըլլալով, կրնար այլեւս հարցաքննութեան ենթարկուիլ։ Իհսան պէյ զայն հարցաքննեց։

Յիշեալ Հասան ապա հետեւեալ բացատրութիւնները տուած է.

«Ես կառքովս յաճախորդ բերած էի. այն օր Թալիմանէի հրապարակին վրայ քառանկիւն քաուչուկէ անիւներով կառք մը տեսած էի, որ Թագաւորի Սէյլամլրդի արարողութեան երթալէն քիչ առաջ եւեւի գոնէն մտած էր Երլտրզ, որուն մէջ ֆերմակ հագուած, շիք և գեղեցիկ կին մը նստած էր։ Կառապանը քիչ մը դեր, դեղին պեխերով և բաց գոյն թագրմով մարդ մըն էր։ Մեր ծանօթ կառապաններէն չէր, ով ըլլալը չկրցայ հասկնալ «Նամազէն վերջ, թագաւորի վերադարձի ժամանակ էր և զինուորներու բարեւի կեցիր» հրամանը տրուած էր։ Այդ հրամանէն անմիջապէս վերջ ոստիկան մը տեղի ունեցաւ, որմէ վերջ այլեւս չեմ գիտեր թէ ի՞նչ եղաւ։ Ինքզինքս կորսընցուցած էի. ես որ Բէյլիկնէի պատերազմին մասնակցած եմ, քանի քանի անգամներ չրթնէներով վիրաւորուած հին զինուոր մըն եմ, այս տեսակ պայթիւն մը չսած չէի։»

Կառապան Մկրտիչի և Երուանդի Ժօրժ անունով մարդու մը կառապանութիւն սորվեցուցած ըլլալը յիշեալ Մկրտիչի դէպքէն չաբաթ մը առաջ ախոռը ձգելով հեռանալը վերջին ստուգուած է։ Խուզարկութեան միջոցին ախոռի մէջ գտնուած է երկու ռուսերէն գիրքեր, երկու գլխարկներ, հայերէն գիրք մը և կառքի կարդ մը գործիքները, որոնք հասկցուած են որ Ժօրժի կը պատկանէին։

Այդ գիրքերը թրքերէնի թարգմանուելով տեսնուեցաւ որ անոնք կոմկասի յեղափոխական կուսակցութեան ծրագիրներն ու գործունէութիւնները կը պարունակեն։

Վկաներէն կառապան Մէհմէտ աղայի հարցաքննութիւններէն հասկցուածին պէս «Բիրա» կոչուող Մոսկուացի մարդը Մկրտիչի վարած կառքով Եէնիչարշըի մէջ, տան մը առջև կ'սպասէր։ Այդ տան մէջ կը բնակէր «Սինժէք գործատան Պէյ Օղլու ժանանճիղին մէջ ծառայող Էտվար Ժօրիմ», որ ան ևս ձերբակալուելով հարցաքննիչ դատաւորին ներկայացուեցաւ։

(Շար.)

ԿԵՆԴԱՆԻ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՄԱՐՏ 14 ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8:30ԻՆ, ՈՒԷՍԹ - ՀՕԼԻ ՄԷՋ

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՆՕԹԵՐ

ԷՏԻՍԸՆԸ

Մօտաւորապէս հարիւր օրագրողներ այցելեցին Էտիսընին, անցեալները օր, Ֆանոր ծննդեան 84րդ տարեդարձին առթիւ եւ ուղղեցին կարգ մը գրաւոր հարցումներ։ Էտիսըն, որ խուլ է, նոյնպէս գրաւոր պատասխանեց։

Այն հարցումին, թէ ո՞ր գիւտը աւելի բարձր կը գնահատէ, Էտիսըն պատասխանեց թէ կրամաֆոնը զինք կը գոհացնէ ամենէն աւելի։

Օրագրողները գրեր էին որ ժամանակակից հինգ մեծագոյն մարդոց անունները տայ։ Բայց Էտիսըն պատասխանեց որ չի կրնար ընտրութիւն մը ընել։

Վերջապէս, Էտիսըն յայտարարեց օրագրողներուն, թէ այսօր կ'աշխատի կատարելագործել իր գիւտերը, ինչպէս նաեւ հնարել քիմիական քաուչուքը։

Էտիսըն, վեց տարիէ ի վեր, միայն կաթով կը սնանի։

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ Կ'ԱՔՍՈՐԷ ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՍԵՆԱԱԹԵ ՀԱՐՈՒՍԸ

Հռոմէն կ'իմացնեն։—

Ռիքարտո Կուալինիօ, որ ատեն մը կը նկատուէր Եւրոպայի ամենամեծ հարուստը, ձերբակալուեցաւ անցեալ չորեքշաբթի եւ դատարանի կողմէ յանցաւոր գտնուելով հինգ տարուան համար աքսորուեցաւ Լիբարի կղզիները։

Կուալինիօ յանցաւոր գտնուեցաւ իր ձեռնարկներով երկրի տրն տնտեսութիւնը խանգարած լինելուն համար։

Այս քայլին համար Մուսոլինի կը գովուի բոլոր հատուածներու կողմէ։

Այս երկիլոնատէրը, իր աքսորի ընթացքին պիտի ստանայ օրական տասը լիր (50 սենթ), մէկ քանի մարդոց հետ պիտի բնակի նոյն սենեակին մէջ եւ օրական երեք անգամ պիտի ներկայանայ ոստիկանութեան։ Իսկ մնացած իր հարստութիւնը պիտի գրաւուի յօգուտ իր զոհերուն։

ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐԻՒ Է ԶՈՒՐԿ ՄԱՐԴ ՄԸ

Ամերիկայի Վիլմինիա նահանգի Պլիֆիլտ քաղաքին մէջ կ'ապրի Ձօզէֆ Լօրէնս անունով մարդ մը, որ ըստ երեւոյթին, բնականն եւ առողջ կազմով մէկն է։ Եւ սակայն, Լօրէնս, իր երակներուն մէջ կաթիլ մը անգամ սեփական արիւն չունի։ Անիկա 1929ի Դեկտեմբերէն ի վեր կը տառապի տեսական անարիւնութենէ մը եւ 20 հոգի, իրենց արիւնը տուած են անոր 51 յաջորդական ներարկումներով։

ԿԵՏԱՔՐՔԻՐ ԿՏԱԿ ՄԸ

Լոնտոնի մէջ կին մը մնած է թողելով հետեւեալ կտակը։

«Ձեռքիս մատանին կը նուիրեմ այն կնկան որ իմ մահուընէս վերջը պիտի ամուսնանայ ամուսինիս հետ որպէսզի անիկա կարենայ շարունակել այն երջանկութիւնը որ ունեցած է ինծի հետ։

ԱՇԽԱՐՀԻԱՅՏԱՐԲԸ

Մինչեւ վերջերս աշխարհիս տարիքը կը կարծուէր 400էն 1600 միլիոն տարի՝ սակայն քանի մը օր առաջ յանկարծ 252 միլիոն տարի աւելցուց բարձրագոյն թիւին վրայ՝ շնորհիւ Եէյլ համալսարանի բրօֆիլէօրներէն մէկուն որ վստահօրէն կուգայ յայտնելու թէ աշխարհ 1852 միլիոն տարեկան է։

ՀՐԱՒԷՐ

Պոլսոյ և Շրջակայքից Հայրենակցական Միութեան տարեկան ընդհ. անդամական ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ Մարտ 18ին, Կիրակի առաւօտ ժամը 8ին 9ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի սրահումը մէջ։ (Մարգիեան վաճառատան դիմացի փողոցին մէջ։)

Կը խնդրուի Միութեանս բոլոր անդամներէն, ինչպէս նաև ոչ-անդամ հայրենակիցներէն, որոնք կը փափաքին անդամագրուիլ, ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն։

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋ. ՀՐԿՑ. ՄԻՈՒԹԱՆՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

10 Մարտ 1931

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԿԱՐՄԻՐ ԱՐՇԵԼՈՅՈՒ» ՎԵՐՋԱԼՈՅՍԸ

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ԴՐԱԽԵՑ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԿԱՆԸ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԵՐ

ԸՆԴՀ. Ապահովութեան սացած տեղեկութեանց համաձայն համայնավարական կուսակցութեան Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մասնաճիւղի կեդրոնը կը գտնուի Գէյրութ. ուրկէ կը տրուին հրահանգներ ու ֆառզչութեան նիւթեր գաւառի բջիջներուն։ Շնորհիւ կարգ մը պատօնական ճարպիկութեան, տուսով գտնուեցաւ վայրը որ իբր խմբագրատուն կը ծառայեր կուսակցութեան պետերուն։

Ուրբաթ օր, ընդհ. ապահովութեան ոստիկաններէն երկուքը, որոնք եկան ճանչնալ վայրը, եւ իրիկունը կատարել իրենց միջամտութիւնը։

Դեպքերը զիրենք ստիպեցին որ անմիջապէս շարժին։

Արդարեւ, երբ երկու պատօնականներէն մէկը, քսանի վարիչէ մը տեղեկութիւն մը առնելու պատրուակով, կեցաւ խնդրոյ առարկայ տան մօտերը, տեսաւ որ վար կ'իջնէին առաջին յարկէն, Արթին Մատոեան եւ Զատիկ Տատուրեան։

Երկու ոստիկանները օգտուեցան այս պատահական հանդիպումէն, այդ պարոններուն հետ առաջին յարկը բարձրանալու համար։ Այսպես, մտնելով «խմբագրատուն»ը, տեսան ընկեր Բաշոն Սուսէֆը՝ բերբեր, բրոշիւրներ, ձեռագիրներ եւ նոյն իսկ Գէյրութի համալսարանական կողմէ խմբագրուած «Կարմիր Արշալոյս» անուն չորս էջնոց խմբագրական բերթին օրինակներէն ֆրագրած տպատորիչ դեղի մը մէջ։

Ոստիկանները գրաւեցին այս բոլոր փաստաթուղթերը եւ ձերբակալեցին վերոյիշեալ անձերն գաս. կուսակցութեան անդամ եւ Base Navalի ատիաատար Փանոս Արամեանը։ Այս վերջինը պատօնական ուներ մասնաւորապէս խմբագրական բերբ պատրաստելու։

Քննութիւնը կը շարունակուի։

Բ. ՔՈՄԻՍԷՐԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Մեծ Սէրայի մէջ տեղի ունեցող ժողովի մը ընթացքին Բ. Գոմիսէրը ստորագրեց որոշմնագիր մը որուն համաձայն կը ցնծուի հարիւրին հինգ տուրքը զոր դրուած էր Նաւահանգիստի ընկերութեան կողմէ իր մբերացողներուն մէջէն անցեալ մարտ։ Այս պատճառաւ, Թուֆիք Թուտ եւ Տր. Շալֆուն, ի նպաստ իրենց մուրհակ մը կեղծեցին Գէտարա Ռասի եւ Նասիմ Հասպանի։ Շնորհիւ դրամական պատօնական ճարպիկութեան ստորագրութեան կեղծ ըլլալը հասկցաւ։ Հանգուցեալ վաճառականին իսկական ժառանգորդներ պատօնական տուին Մէքր Էտուար Պատտուրայի եւ Շէյխ Գէտարա Խուրիի իրենց դէմ պատասխանելու համար։

ՄԵՌԵԼԸ ԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՌՆԷ

Մեր նախանցեալ թիւով գրած էինք որ, Լիբանանի Հանա գիւղին մէջ կին մը ողջ ողջ թաղուած է։ Անա հետեւեալ նոր տեղեկութիւններ ստացանք՝ այդ ողբերգութեան մասին։

Հանա գիւղը բնակուած է միւթվելիներով, որոնք սովորութիւն ունին մեռելներ տախտակէ սնտուկներու մէջ դնելով փոս տեղ մը նետելու։ Անցած շաբաթ, կին մը որ մեռած էր, մեռած կարծուելով, մարմինը կ'ամփոփուի սնտուկի մը մէջ եւ կը նետուի փոսին մէջ։

Այդ գիշեր, գիւղացի մը որ անկէ կ'անցնէր, կը լսէ խորունկէն ձայն մը եւ մօտենալով կը տեսնէ որ դագաղ մը կը շարժի եւ անկէ դուրս կ'ելլէ հերմակ հագուած ոգի մը։ Մարդը իսկոյն կը սարսափի եւ լեցուն կը բռնուի, կարծելով որ օգիներուն հետ գործ ունի։ Կը վազէ գիւղ, սակայն չկրնար խօսիլ, միմիայն շարժումներով եղելութիւնը կը հասկցնէ։ Գիւղացիներ կը հասնին եւ կը տեսնեն որ կինը դագաղին դուրս ելած եւ մեռած է, սակայն այս անգամ իրական մահով։

Այս դէպքին, երեք օր վերջ, կը մեռնի նաեւ այն գիւղացին զոր առաջին անգամ վախով դիտած էր դագաղի շարժիլը։

ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՆՋԸ

Մամուլի սենսիթիվի կողմէ պատուիրակութիւն մը առջի օր ներկայացաւ ներքին գործոց նախարար Մուսա պէյ Նամուրի եւ անոր յանձնեց չորս յօդուածներէ բաղկացած պահանջմնագիր մը։ Սոտրեւ կուտանք այդ չորս յօդուածներ.

1.— Նուազագոյն լրագիրներու վրայ փակցուած դրոշմաթուղթերու, որոնք միւս երկիրներու հետ բաղդատելով շատ սուղ են։

2.— Թերթերու տպարաններէ բոլորովին գերծ կասուցանել թէմբրիի տուրէն, որովհետեւ առեւտրական նպատակներու չեն ծառայեր անոնք։

3.— Սատցագիրներ առանց դրոշմաթուղթի ընդունիլ։

4.— Մամուլի նոր կանոնագրքին սենսիթիվի ներկայացնել, նախ քան ժողովի յանձնուիլը։

Ներքին գործոց նախարարը խոստացած է իր կարելիին ընել այդ պահանջներու կիրառման համար։

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԷՆ ՇԵՏՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

Քաղաքին մէջ շրջան ընող խօսքի մը համաձայն, վաճառականները մտադիր են հաւանաբար ցոյցեր կազմակերպել բոլորելու համար առեւտրական ներկայ կացութեան չրհամեմատող կարգ մը միջոցներու դէմ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԹԻՒՐԲԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պարսկաստանի Թիւրիոյ դեսպանը, Միրզա Քասիմ Խան, Թիւրիա երթալու ատեն Գէյրութ հանդիպեցաւ։

Ի պատիւ իրեն հաւկերոյթներ տրուին պարսկական եւ բրական հիւպատոսներու։

ԿԵՂԾ ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ

Հարցաքննիչ դատաւորը՝ ձերբակալման հրամանագիր մը ստորագրեց Տր. Աճքուն Շալֆունի, Պիշարա Ռասի եւ Նասիմ Կասպանիի դէմ։

1928ին Գէն ժամէն լեռնաս ուսուն Գէյրութի վանական մը մեռաւ. հինգ հազար հնչուն ոսկիի ապրանք ձգելով իր ժառանգորդներուն որոնք բոլորն ալ նշանակ կը գտնուէին։ Այս պատճառաւ, Թուֆիք Թուտ եւ Տր. Շալֆուն, ի նպաստ իրենց մուրհակ մը կեղծեցին Գէտարա Ռասի եւ Նասիմ Հասպանի։ Շնորհիւ դրամական պատօնական ճարպիկութեան ստորագրութեան կեղծ ըլլալը հասկցաւ։ Հանգուցեալ վաճառականին իսկական ժառանգորդներ պատօնական տուին Մէքր Էտուար Պատտուրայի եւ Շէյխ Գէտարա Խուրիի իրենց դէմ պատասխանելու համար։

ՄԵՌԵԼԸ ԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՌՆԷ

Մեր նախանցեալ թիւով գրած էինք որ, Լիբանանի Հանա գիւղին մէջ կին մը ողջ ողջ թաղուած է։ Անա հետեւեալ նոր տեղեկութիւններ ստացանք՝ այդ ողբերգութեան մասին։

Հանա գիւղը բնակուած է միւթվելիներով, որոնք սովորութիւն ունին մեռելներ տախտակէ սնտուկներու մէջ դնելով փոս տեղ մը նետելու։ Անցած շաբաթ, կին մը որ մեռած էր, մեռած կարծուելով, մարմինը կ'ամփոփուի սնտուկի մը մէջ եւ կը նետուի փոսին մէջ։

Այդ գիշեր, գիւղացի մը որ անկէ կ'անցնէր, կը լսէ խորունկէն ձայն մը եւ մօտենալով կը տեսնէ որ դագաղ մը կը շարժի եւ անկէ դուրս կ'ելլէ հերմակ հագուած ոգի մը։ Մարդը իսկոյն կը սարսափի եւ լեցուն կը բռնուի, կարծելով որ օգիներուն հետ գործ ունի։ Կը վազէ գիւղ, սակայն չկրնար խօսիլ, միմիայն շարժումներով եղելութիւնը կը հասկցնէ։ Գիւղացիներ կը հասնին եւ կը տեսնեն որ կինը դագաղին դուրս ելած եւ մեռած է, սակայն այս անգամ իրական մահով։

Այս դէպքին, երեք օր վերջ, կը մեռնի նաեւ այն գիւղացին զոր առաջին անգամ վախով դիտած էր դագաղի շարժիլը։

ԲԼԷՇ ԲԼԷՇ ՊԼԷՑ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ ԴԵՐԱՍԱՆԱԽՈՒՄԲԸ

ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵԱՄԲ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

Գէյրութցիներու համար տասնամեայ անձնատուրութիւն մը եղաւ կոմիկ դերասան Քէռ Քէռ պէյ, որուն ռէժիսորի յայտարարութիւններու, մասնաւորապէս «Քէռ Քէռ պէյ Ֆիլ հաբս» (Քէռ Քէռ պէյ բանտին մէջ) ներկայացումի ռէժիսորները ամէն թերթի մէջ աչքի կը զարնէին։ Թատրոն Քրիսթալի այս տեւական վարձակալը սակայն հիմայ իրապէս բանտարկուած է եւ կը պառկի աւագուտի բանտի խուցերուն մէջ։

Ժողովուրդը, արաբ ժողովուրդը, երբ այս վերնագիրը տեսնէ, ռէժիսորի կարծէ եւ կամ այլ Քէռ Քէռ պէյ մասնաւորաբար բանտ մղուած պիտի նկատէ իր դերը աւելի լաւ ուսումնասիրելու համար։ Տարբեր է սակայն իրականութիւնը։ Կեղծ անցագիր գործածելու յանցանքով ամբաստանուած է ան եւ այժմ իր մեղքը կը քաւէ բանտին մէջ։

Ասկէ բանի մը ամիս առաջ երբ Քէռ Քէռ պէյ իր խումբով կը պատրաստուէր Եգիպտոս եւ անկէ այլ Իրաք մեկնիլ, չկրցաւ օրինաւոր շանցագիր ձեռք ձգել իր երկու արթիսներուն համար եւ սիպտուեցաւ ուրիշներու պատկանող երկու անցագիրներ յարմարցնել. ապահովելու համար իր ճամբորդութիւնը։ Թէ իրապէս յաջողած էր մինչեւ Իրաք երթալ, առանց յայտնի ընելու։

Քանի մը օր առաջ, իր արթիսներէն մէկը Իրաքէն կը ժամանէ Գէյրութ, խումբին համար տեղ վարձելու եւ պատրաստութիւններ տեսնելու մասի։ Ոստիկանութեան դիմում կը կատարէ եւ արտօնութիւնը ձեռք ձգելու միջոցին կը ճշմարտի կեղծ անցագիրը եւ երեւան կ'ելնէ բոլոր խաղը։ Շնորհով կը հասնին նաեւ Քէռ Քէռ եւ իր ընկերները, որոնք օձիր ձեռք կուտան։

Այսպէս անա Քէռ Քէռ պէյի խումբը ներկայիս ազատութեան բանտին մէջ կը խաղայ իր դերը։

11 ՏԱՐԻ ԱՆՑՆԵԼԷ ՎԵՐՋ

1920ին Եուսուֆ Խուրի անուն մարդ մը, Լիբանանի Մարմա գիւղին մէջ սպանուած էր գիւղացի մը եւ փախած Ամերիկա։ Դատարանը իր բացակայութեան քանի տարուան բանտարկութեան դատապարտած էր զայն։

11 տարի անցնելէ վերջ, Եուսուֆ կարծելով որ խնդիրը մոռցուած է, անցեալ օր վերադարձաւ Ամերիկայէն եւ իսկոյն ձերբակալուելով բանտ տարուեցաւ։

ՏԳԵՂ ՅՈՒԹ ՄԸ ՄՈՂԵՌԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Թէլ Ավիվի հրեական Ֆութպոլ խումբը, անցած շաբաթ օր, Ամերիկեան համալսարանի խաղադաշտին վրայ մրցում ունէին համալսարանի խումբին հետ։ Խաղի միջոցին տիրող խանգավառութիւնը անսահման էր։ Երկու կողմերն ալ իրենց կարելին կ'ընէին յաղթանակը ապահովելու համար։

Հրեական խումբը, իրենց կարգին, սիոնական երգեր կ'երգէին եւ կ'ուրախանային։ Սակայն հերկայ արաբները, ընդհանրապէս իսլամներ. գեհ ազդուեցան հրեաներու այդ խանդավառութիւններէն եւ իրենք ալ սկսան «Ալլահ Էքպէր» պոռալ։ Պահ մը դատին վրայ գրեթէ երկու կողմերու միջեւ շղայնացած մթնոլորտ մը տիրեց։

Առանց միջադէպի վերջացաւ խաղը Թէլ Ավիվի խումբի պարտութեամբ, որմէ վերջ հիւր խումբը պատրաստուեցաւ մեկնիլ։ Երբ սակայն անոնք կարած հասան իճիճարտ նստելու համար տեսան որ բոլոր իճիճարտներու քուչուկները կտրուած են եւ նստարանները պատռած։

Այս տաս գեղ ընթացքը մեծ յուզում պատճառեց համալսարանի ուսանողներուն։

ՀԵՏԱՊՂՈՒՄ ԴԱՏԱԿԱՆ ՄԻՔՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Փաստաբանական կանոնի դիմումներուն վրայ, Գէյրութի դատախազութիւնը որոշած է օրէնքը գործադրել դատարանական միջնորդութեանց ուղղ, ձեռնարկելով խիստ հետապնդումներու «սմսար» անունով ճանչցուած տեսակներու դէմ։

Երկուշաբթի առաջին հայ մը, «Կարապետ Մուրատեան», (Տէորթ Փարմագ) դատախազութենէն հրաման ստացաւ դատարանական շրջափակէն ընդմիշտ հեռանալու եւ այլեւս հոն չվերադառնալու բնաւ, ըստ պատճառելով բանտարկել զինք հակառակ պարագային։

Կը սիրեմ յուսալ թէ մեր հայրենակիցները եւ յատկապէս վրանճարդարի բնակիչները՝ յետ այսու պիտի զգուշանան իճիճամասոյց միջնորդներէն, որոնք անխնայ շահագործման կ'ենթարկեն, բարեկամական անունին տակ, իրենց մօտ դիմողները զանազան պատրանքներով դրամներ կը գանձեն անոնցմէ իրենց «ծանօթ» փաստաբաններու միջոցով, վարկաբեկելով թէ՝ արդարութիւնը եւ թէ՝ փաստաբանական ասպարէզը։

Օրէնքը կ'արգիլէ բացարձակապէս շահագրգռութիւնը եւ «սմսարութիւնը» դատարանական գործերուն մէջ։ Դատական խնդիր ունեցողները ուղղակի պիտի գիմեն իրենց նախընտրած իրաւաբանին։ Ասիկա կը պահանջէ նաեւ ենթականերու զրպանին շահը։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՈՒԺԵՐՈՒ ՆՈՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ ՁՕՐ. ԿՐՈՆԲԻՒ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Զօր. Պիկօ տէ Կռանբիւ, Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ուժերու ընդհ. հրամանատարը, Փարիզեն ուղղուած ըլլալով նոր պատօնի մը համար, անոր պիտի յաջողէ զօր. Անտրեա Քոր ամսոյս վերջը իր սպայակոյտով պիտի հասնի Գէյրութ։ Զօր. Կրանբիւ յառաջիկայ շաբաթ պիտի մեկնի։

Զօր. Անտրեա ասկէ հինգ-վեց տարի առաջ Եփրատի ուժերու հրամանատարն էր՝ Բօրնէլի ատիճանով։ Սիւր. ապստամբութեան ժամանակ զօրագունդի հրամանատար եղաւ, իսկ վերջը Ճէպէլ Տրիւզի եւ Դամասկոսի ուժերու հրամանատար, Տամաս Անմէս Նամի պէյնն վերջ բաշխուեցաւ Դամասկոսեն եւ մեկնեցաւ Փարիզ։

ՎԻՊԱԿ

Հայաշէն գիւղի ծառերու թիւին մէջ, 67000 բարտի գրուելու տեղ 6700 նշանակուած է, որով հայաշէն գիւղին մէջ ընկած ծառերու ընդհ. թիւն է 82995։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԵՐԵՔ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարտ 12-ին, Հինգշաբթի իրիկուն,
դասախօս՝ ՄԱՏԹԷՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ,
Նիւթը՝ «Սուրբ Գիրքը և հայրենիքի գաղափարը»։

Մարտ 28-ին, Շաբաթ իրիկունը նուիրուած կ'ըլլայ
ԳԱՄԱՌ-ԳԱԹԻՊԱՑԻՆ և ՄԻՐՈՒՑԷԼ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԻՆ
իրենց ծննդեան հարիւրամեակի առիթով։

Ապրիլ 11-ին, Շաբաթ իրիկունը,
դասախօս՝ Ն. ԱՂԲԱԼԵԱՆ,
Նիւթը՝ «Գրիգոր Նարեկացին»։

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան Հայ Աւետարանականներու ժողովարանը և կ'սկսին իրիկունները ժամը 8.30ին։

ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱ - ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

20 ՄԱՐՏ 1931 ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8·30ԻՆ

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Քէշիկեան-Սիսուանի որբանոցի սանուհիներու կողմէ.

Բարձր նախագահութեամբ՝ Ն. Ս. Տ. Տ. ԲԱՐԿԷՆ ԵՊՍ. ԿԻՒԼԷՍԷՐԵԱՆԻ
ԿԱԹ. ԱՌՈՒԱԿԱԼ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Առաջին անգամ ըլլալով, Գէյրութի մէջ՝

ՀԱՅ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐԷ ԿԱԶՄՈՒԱԾ ՖԱՆՖԱՌԸ

իր բոլոր մասերով պիտի հրամցնէ ազգային եւ օտար ամենաբնտիր կտորներ,

Պիտի ըլլան բառածայն — ԵՐԳԵՐ ԵՒ ՄԵՆԵՐԳՆԵՐ — սանուհիներու կողմէ։

Պատրաստուեցէք ներկայ ըլլալ վայելելու համար գեղարուեստական շնորհքը մեր որբուհիներուն և քաջալերելու զանոնք։

— Այդպէ՞ս ուրեմն, սխալա՞ծ եմ, մոլորա՞ծ...

— Ո՛չ բոլորովին, ձեզի հանդէպ բարեկամական խորունկ զգացումներ կը կրեմ։

Նա անմիջապէս չի պատասխանեց, որովհետեւ աչքերուն առջեւէն կ'անցնէր «զեղեցիկ չուներու տէր պարոն»ին մոռցուած պատկերը։

— Ա՜հ, բրաւ վերջապէս, պիտի ճանչնա՛մ զայն... պիտի չափուի՛մ անոր հետ։

— Ո՛չ, պատասխանեց Մօտ աշխուժի, վստահ եմ թէ իմ գաղտնիքներս չարաչար չպիտի գործածէք ինծի դէմ։

— Որքա՞ն կը սիրէք այդ մեկը։

Թէպէտ ընկճուած, բայց վայրկեան մը առաջ վերջացնելու նպատակով նէ ամփոփեցիր կորովը ու խստորովանեցաւ.

— Այո՛, կը սիրեմ զայն... և ա՛յնքան աւելի մեծ սիրով մը քան երբէք անիկա հպիտի կրնար երեւակայել զայն։

— Բաւական է, բաւական է, աղերսեց Ռէժիս, այդ ատիճան հեգնութեան մը արժանի չեմ։ Ապահով եղէք... ո՛չ ձեզի և ոչ այլ անոր նկատմամբ ոեէ վախ մը ունեցէք... Թող մէկ հոգի միայն տառապի, այդ չափը բաւ է։

Մօտ քիչ մը անոր մօտեցաւ, որովհետեւ Ռէժիս աւելի հանդարտ երեւոյթ մը ստացած էր և նախ ինքպէտք է բաժնուէր։

— Կը խնդրեմ. ներողամիտ եղէք ինձ այն վշտին համար եոր ակամայ յառաջ բերի ձեր կեանքին մէջ...

Բայց կը թուէր թէ անիկա ա՛լ չէր լսեր ու կարծես ինքնիրեն կը խօսէր։

— Ձիս ինքնագիտակցութեան բերելէ ու փրկելէ վերջ, գիշերուան խաւարին մէջ նետե՛լ...

Կոմսը վարանելով ըսաւ.

— Ինչո՞ւ վաղը և այդքան կանուխ։

Նէ հպարտ նայուածքով մը պատասխանեց.

— Այ՛ս իրիկուն իսկ, եթէ կարենայի։

Կոմսը այլևս չպնդեց ու զայն վստահացուց թէ ինքնաշարժը ժամը հինգուկէսէն սկսեալ իր տրամադրութեան տակ պիտի ըլլար։

Վերջապէս, այս անտանելի ժամերը իրենց վախճանին կը հասնէին։ Նէ ծանրին քով ունեցած գործերը աւարտած էր և վերջին անգամ մ'ալ ուղղուեցաւ դէպի Օուսնթալի փոքրիկ եկեղեցին ուր ա՛յնքան անգամներ աղօթած էր և որ դեռ նախընթաց երեկոյ իր ամենասիրելի էակին դէպի Աստուած «զարձ»ին ականատես եղած էր։ և սակայն որքան հեռու կը թուէր այդ իրիկուն. կարծես անկէ ի վեր ամիսներ անցած ըլլային։

Նէ արդէն Սօլը սնոցած էր և դէպի փոսը իջնող ճամբան դառնալու վրայ էր, երբ Ռէժիս իր առջև ելնելուց։

— Ո՜հ, դիս վախցուցիք... ըսաւ։

Ձյմ՝ բտապէս։ Ես ալ ձեզ շատ քաջ կը կարծէի... Գիշերուան մութը դեռ չհասաւ, ուրեմն ես այդքան վախազդո՞ւ եմ...

Իր զուարթութեամբ լիցնձայնը վշտագին կերպով կը խոցոտէր Մօտին սիրտը։

— Ծանկարծակիի եկայ միայն ասիկայ ըսել կուզէի.

— Իսկ ես ուրիշ բանի մը մասին խօսիլ կ'ուզէի ձեզ... ճամբէն ետ դառնանք, Սօլի առջև կանգ կ'առնենք, վեղի խօսելիք ունիմ եւ հո՛ն միայն կ'ուզեմ ըսել։

Նէ անգիտանալ ձևացաւ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆԿԼՈ-ՖՐԱՆՍՈ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՅԻՆ ԱՄՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նիւ-Եորք.— Նախագահ Հուվըր հաղորդագրութիւն մը հրատարակելով կը շնորհաւորէ Մր. Էֆնտրբսընը, Մ. Կրանտին, նաւային համաձայնութիւնը կնքելուն համար։

Հռոմ.— Թէ նաւային համաձայնութեան պայմանները հրատարակութիւնը ժամանակ մը պիտի ուշանայ, սակայն թերթերը կ'զբաղին արդէն անոնց մանրամասնութիւններով և կ'ըսեն Թէ այդ համաձայնութիւնը չի վտանգեր Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը և զէնքնկեցութեան հարցին մէջ անոր բռնած դիրքը։ Գալով «Թէկնիք» մանրամասնութեանց «Քօրրիէրէ Տէլլա Սէրրա» կ'ըսէ Թէ Իտալիա արտօնուած պիտի ըլլայ մինչև 1936 Թուականը 130,000 տակառաչափ նաւեր շինել, հիները փոխարինելու համար, մինչ Ֆրանսա անկէ միայն 10.000 տակառաչափ աւելի պիտի կրնայ ունենայ, այնպէս որ երբ համաձայնութեան պայմանաժամը աւարտի—1936—Իտալիոյ նաւային համագումարը պիտի ըլլայ 440,000 տակառաչափ նոր նաւեր մինչդեռ Ֆրանսա պիտի ունենայ 670,000 տակառաչափ նաւ, որուն մեծ մասը հին նաւերէ պիտի բաղկանայ։ Գալով ընդծովեաններուն, Իտալիա պիտի կրնայ ունենայ 25000 տակառաչափ տարողութեամբ նաւեր, իսկ Ֆրանսա 8 0000 տակառաչափ։ Զօրգանաւատար նաւերուն տակառաչափը, երկու երկիրներուն համար ևս որոշուած է 46 000։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԾՈՎԱՅԻՆ ՊԻԻՏՃԷՆ ԿԸ ՊԱԿՍԵՑՈՒԻ

Լոնտոն.— Ծովային պիւտճէն նշանակուած է 50,605-000 սթերլին, անցեալ տարիէն 342 000 ոսկի նուազ։ Ծովային զինուորներուն թիւը պիտի ըլլայ 93,650 նախորդ տարիէն 3400 հոգի նուազ։ Ծովային զինուորներուն ծախքը 13 միլիոն ոսկի է, նախորդ տարիէն 300,000 ոսկի պակաս։ Ծովային օդանաւորդութեան պիւտճէն նախատեսուած է 1-116 000 ոսկի նախորդ տարիէն 141 000 ոսկի պակաս։ Թմպառազինումի ծախքից մէջ ևս 278 000 ոսկի նուազում մը կայ։ Միանգամայն որոշուած է Լոնտոնի նաւային համաձայնութեան տրամադրութեամբ կարգ մը հինցած զրահաւորներ քանդել։

ԱՆԿԼՈ-ՀՆԴԻԿ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տէլհի.— Հնդիկ գործադիր խորհուրդը հեռաւեալ որոշումը ընդունեցաւ։ «Գործադիր խորհուրդը քննելով հնդկական կառավարութեան և Կանտիի միջև կայացած առժամեայ համաձայնութիւնը, զայն իր ամբողջութեան մէջ կ'ընդունի և կը յանձնարարէ խորհուրդին բոլոր քօմիթէները, որ անմիջապէս համակերպին անոր տրամադրութեանց։ Գործադիր խորհուրդը կը յուսայ Թէ երկիրը պիտի համակերպի այդ համաձայնութեան»։ Գործադիր խորհուրդին այս որոշումը հեռագրով հաղորդուեցաւ ամէն կողմ։

Լոնտոն.— Հնդկական կառավարական արժէթուղթերը սկսան բարձրանալ, անկլօ-հնդիկ համաձայնութեան պատճառաւ։ Գօմպէյի սակարանին մէջ արժեթուղթերու այս բարձրացումը կը շարունակէ։ Հնդկաստանի նոր փոխարքայ Լորտ Իրէյնկիթը ճառի մը ըմէջ իր հնդկական քաղաքականութիւնը պարզելով, ըսաւ Թէ հնդկաստան կ'երթայ լի հաւատքով լուսով և յաւատեսութեամբ։

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐԻ ՏԱԿԷՆ ՓԱՊՈՒՂԻ

Մատրիտ.— Ճիպրալթարի նեղուցին տակէն փապուղի մը շինելու ծրագիրը միշտ ուսումնասիրութեան առարկայ է։ Եղրակացութիւնը ցարդ նպաստաւոր է և հաւանօրէն դալ տարուան սկիզբը կարելի պիտի ըլլայ ոչխատութեանց ձեռնարկել։ Փապուղին և ընդծովեայ երկաթուղիին շինութիւնը պիտի արժէ 80 միլ. Փապուղին 30 քիլոմէթր երկարութիւն պիտի ունենայ։ Եթէ օր մը անգիա ևս որոշէ Մանշի տակէն փապուղի մը բանալ այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ Լոնտոնէն երկաթուղիով ուղղակի Քազապլանքա երթալ, բան մը՝ որուն անտեսական առաւելութիւնները անհաշուելի պիտի ըլլան։

Ի՞ՆՉ Կ'ԵՐԱԶԷ ԶԻՆԱՑԻ ԱՂՋԻԿԸ

Զինաստանի մէջ աւազակները մեն կուգան մաքոքի նը մանուխ խիզա՝ն երիտասարդներ, որոնց համար հոգի կուտան չինացի աղջիկները։ Արդարև չինացի ամենէն գեղեցիկ և ազնուական աղջիկները կը նախընտրեն ամուսնանալ աւազակներուն հետ։ Եւ ամէն օր կը սպասեն որ աւազակ մը գայ և զերենք առնանգէ։

Ոմանք կ'ըսեն Թէ աւազակները, սուղ փրկանքներ առնելու նպատակով, կ'առնանգեն աղուոր աղջիկները։ Եւ աղջիկներն ալ գիտնալով որ պիտի առնանգուին փրկանքի մը համար, կը նախընտրեն ամուսնանալ աւազակներու հետ։

Սակայն ճշմարիտն այն է, որ աւազակները հրաշալի կեանք մը կը ստեղծեն իրենց առնանգած գեղուհիներուն համար։ Կը բաւէ ոտ... կառքով փախցնեն և տոտիկները լոգնին։ Ահա Թէ ինչու՝ օրուան երգն է Զինաստանի մէջ։

Կ'ուզե՞ս զօրավար դառնալ,
Նախ աւազակ եղիր,
Կ'ուզե՞ս չատ դրամ ունենալ,
Աղուոր աղջիկ մը փախցուր,
Կ'ուզե՞ս գեղանի կին մ'ունենալ,
Փախցուր և առունդ տար։

—

Մարդիկ կը կոչուին՝
Կարմիր՝ երբ զարհանան,
Դեղին՝ երբ երկչոտ են,
Ճերմակ՝ երբ շիտակ են,
Կապոյտ՝ երբ հաւատարիմ են,
Կանանչ՝ երբ տգէտ են,
Անգոյն՝ երբ ամէն բան են։
Աղջիկ մը [Փաղաքշուած].— Ճէք ըսաւ Թէ ես կը նմանիմ ամսաթերթի մը կողքի պատկերին։

Ընկերուհին.— Ըսել ուզեր Թէ՝ ա՛միսը հագիւ անգամ մը մէջտեղ կ'ելլես։

ՀԱԿԱՅ ՄԵԼՈՒՆԵՐ

Ուաշինկթընի մօտերը, մամանաւոր վայրի մը մէջ, հսկայ մեղուներ կը պահուին որոնք իրենց մեծութեան համեմատութեամբ մեղր կը շինեն։ Այս մեղուները սովորականէն շատ երկար կնճիթներ ունին, զօրաւոր թեւեր և խոշոր փոր։ Ահագին փեթակի մը մէջ զետեղուած են այս հսկայ մեղուներէն հարիւր հազարի չափ, որոնք օրական 10-15 քիլօ մեղր կ'արտադրեն։ Այս մեղուները վայրի են և կը սիրեն առանձին ապրիլ։ Զանոնք գրաւելու և ընտանեցնելու համար, փեթակներուն քով արհեստական ծաղիկներ շինուած եւ որոնց թերթերը պանազան վառ գոյներով ներկուած են։ Այս ծաղիկներուն վրայ օշարակ կը կաթեցնեն ամէն առտու մեղուներուն իբրը խայծ։

Փոյթերը լայող արդիւնք սկսած են տալ և յոյս կայ որ շուտով հսկայ փեթակները պիտի լեցուին մեղուներով, և մեղրը թիերով պիտի հանուի։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Ֆրանսական բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱԽՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻԿԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12 / Կէսօրէ վերջ 1 — 3)
ՄՆԹ.— Հիվանդաբոյի եւ բարաբ կեսօրեն վերջ ադխաս հիւանդներուն ձրի։

ԻՆՉՈ՞Ւ ՀԱՄԱՐ ԳՆԵԼ ԵՒ ԴՐԱՄ ՎԱՏՆԵԼ ԵՐԲ ԿՐՆԱՔ ԶՐԻՕՐԷՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՏՍԼՈՑ ՄԻ՝ ԹԱԽՍԵԼ ՈՒ
Ձեր անունն ու հասցէն
մեզի զրկելով, պատեհութիւնը ունենալ ստանալու Ձեր ընտրած առարկաներէն մին կամ միւսը
ԱՑՍԻՆԷՔՆ
Առանց եւ կանանց կօշիկներ չափի վրայ, բուրդէ Gilet-ներ, Լիգէորի սպասներ արծաթէ թեյի դգալներ, մանիւիւրի տուփեր, արծաթէ պնակներ, կանանց պայուսակներ, ինքնահոս գրիչներ, եւայլն, եւայլն։
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԶՐԻՕՐԷՆ
ԵՒ ԿԱՄ ՕՏԱՆԱԼ
ՄԷԿ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ ԿԱՄ 125 ՖՐԱՆՔ
Դրամ մի զրկեր այլ միմիայն անունդ ու հասցէդ և մեր տալիք հրահանգներուն հետեւելով, ԱՄԷՆ ՈՌ ԱՌԱՆՑ ԽՏՐՈՒԹԵԱՆ պիտի կրնայ ստանալ կամ վերոյիշեալ առարկաներէն մին կամ անոնց փոխարժէքը՝ մէկ անգլիական ոսկի իր ուզած առարկան ինք անձամբ գնելու համար։
ՔՈՒ ՇԱՀՈՒԴ համար իսկ այս օր գրէ մեզ մանրամասնութեանց համար.—
Արեւելքի Ընդհ. Ներկայացուցիչ
THE MAIL ORDER TREADING AGENCY
ՄԱՆՕԹ.— P. O. Box 654 - BEYROUTH
Մանրամասնութեանց համար դիմել մեր գործակալ ՊՐՆ. ՊԱՐԹԵՒ ԱՆԱՆԵԱՆԻ

ՏՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մանրամասնագիտական Ֆրանսական հիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին։
Հիւանդ կ'ընդունի կեսօրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլխաւոր մեջ Rue de Damas, N° 15, ի հարկին հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին։ Իր կողմէ տրուած մուտքի տարբերով։ Վկայեալ ադխաս ը ձրի։

— ՏՕՔԹ. Ա. ՊԵԶՃԵԱՆ —
ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ Ի ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 կ. ա. եւ 1—5 կ. վ.
ՇԱՆՂԱԹ, ՊԷՅՐՈՒԹ ՎԱՅԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ ադխասներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية
بيروت — البور « وراء محلات اوردي بك »
لصاحبها : خليل منيمنه
تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل ما يراد طبعه باحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة
طبعت في المطبعة الوطنية « بيروت « البور »

Հայկական Մեծ Կազմատուն
(ՀՐԱՆԴ ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ)

Բացած ենք Պէյրութի քաղաքի ամենաքանուկ չուկային մէջ, հայկական մեծ կազմատուն մը, օժտուած արդիական բոլոր մեքենաներով։
Կը կազմենք ամէն տեսակի գործեր, ըլլան անոնք մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ։ Բոլորովին հինցած գիրքերը կը կազմենք և կը վերածենք իրենց նախկին վիճակին։
Պատրաստ ենք գոհացնելու ամենանուրբ ճաշակի տէր մարդիկը։
Ապացուցանելու համար մեր այս յայտարարութիւնը, կազմել տուէք ոեէ մէկ գիրք, ու պիտի համոզուիք։
Մեր նշանաբանն է՝ արագ, ամանաչ մաքուր գործ։
Գաւառներէ իչած ապսպրանքներունդ՝ զգուշութիւն՝ գոհացում կը տրուի։
Նամակով կամ անձամբ դիմել մեր կազմատունը։
Հասցէ՝...
H. Ghazarian
Atelier de Reliure
Le Commeucement Souk-el-Bezirgan
Beyroute

ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ **ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ**
ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ
Եթէ կ'ուզէք ճաւակաւոր լուսանկար մը ունենալ.
Եթէ կ'ուզէք արուեստագէտի մը լիբատակը ունենալ.
Եթէ կ'ուզէք Ձեր բարեկամին լաւագոյն լիբատակ մը տալ.
Անմիջապէս դիմեցէք նեռեւեալ ճասցէին, Քափիւսիէներու Եկեղեցիին դիմացը, որը գնահատուած է օսար եւ հայ լաւագոյն մասնագէտներէ։
ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ **ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ**

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
“ՎԷԶԻՐ„ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ ԾԽԽՈՏԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ
ԾԽԵՑԷՔ նաեւ ՄԱԹՌՈՍԵԱՆ ՏԱՆ
ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ
ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏԷՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ-ՎԻՐԱԲՈՅԺ
Նախկին Interne այժմ Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոցներու։ Բարաբուժական բաժին։
Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքներու։
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կեսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր անձնական գրասենեակը, Rue Georges Picot, Տօքթ. Նուխոյի պարտքմանին մէջ։
Վիրաբուժական հիւանդները իր կողմանէ կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունիլ։
Առանց խտրութեան ամենազգի ադխասներու ձրի։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ
ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ
ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։
Նիր Իսք Բիլիճի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,
ԷՃՐԷՓԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE
ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ
ԵՒ
ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍԲՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԷՏ
Կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա՝, Լիմասոլ, Բօրթ—Սաիտ, Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ
ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՅՆ

Պէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ

Էգիպտոս	10000 բաց	8	Փետր.
Սապոյա	10000 =	1	Մարտ
Էգիպտոս	10000 =	22	=
Էգիպտոս	10000 =	14	Ապրիլ
Սապոյա	10000 =	5	=
Էգիպտոս	10000 =	3	Մայիս
Սապոյա	10000 =	16	=
Սապոյա	10000 =	7	Յունիս
Սապոյա	10000 =	28	=

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Գ. կարգի գաղութներով, իսկ Դ. կարգին մէջ կը գրուի մահիճ և մաքուր ու առատ կերակուր։
Սոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Շերբուրգէն մեկնող աշխարհահռչակ Ռօեալ Մէյլ Լայն ընկ. հսկայ նաւերով ճանապարհներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Շերբուրգէն մօտաւոր մեկնումներ

Սարտարիաս	36000 բաց	29	Յուն.
Տարրա	22000 =	2	Փետր.
Տէսիաս	22000 =	16	=
Ալբանբարա	36000 =	21	=
Տեսիա	22000 =	2	Մարտի
Արլանզա	27000 =	13	=
Տեմիտարա	22000 =	16	=
Սարտարիաս	36000 =	27	=

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ
Սիւրիոյ և Լիբանանի՝ ինչպէս նաեւ Արեւելքի Ընդհ. ներկայացուցիչ
Ամրնիւ Ֆօշ—Պէյրութ
Հեռաձայն՝ 9.06
Հեռագիր = ARBED
Նամակատուփ 895 Պէյրութ

= 234 =

— Ա՛չ... ես մինչև եկեղեցի պիտի երթամ։

— Բիչ վերջ երկուքս միասին կ'երթանք։

Մօտ զգալով սր ուժը անոր կողմն է և ինք միայն անոր բանտարկեալը գերին է բոլոր մարմնով դողով համակուած, հնազանդեցաւ ու լռութեամբ յառաջացան։ Բայց, հազիւ Թէ Սօլ հասած էին, Ռէժիս կանգ առաւ ու իանդդաստանքի նման մեղմ ու քաղցրը ձայնով մը մրմնջեց։

— Մա՛մ... Մա՛մ...

Նէ չպատասխանեց, իսկ երիտասարդը աւելի ուժգին ձայնով մը կրկին վեր առաւ։

— Մա՛մ... դուք լա՛ւ գիտէք չէ՞...

— Բայց... չեմ հասկնար... կակազեց Մօտ։

Ռէժիս անոր ձեռքերը իր ափին մէջ առաւ։

— Մա՛մ, Մա՛մ, իմ պաշտելի էակ... դուք լաւ գիտէք Թէ կը սիրեմ ձեզ... Մա՛մ... կ'ուզէ՞ք կինս դառնալու անհուն երջանկութիւնը պատճառել ինձ։

Նէ իր ձեռքերը ետ քաշեց անոր ափին մէջէն։

— Ձեր կի՞նը, ես...

— Այո՛, դուք...

—Ի՞նչ խենդութիւն... անկարելի է այդ...

— Ձիրար սիրող սրտերու համար ամէն ինչ կարելի է։

— Ես դիրքով շատ հեռու եմ ձեզմէ։

— Եւ սակայն, չափաղանց մօտ իմ սրտին... ո՜հ, ըսէ՛ք այն բառը զոր ա՛ւնքան երազեցի լսել ձեզմէ... Մա՛մ, գիտե՛մ, դուք ալ զիս կը սիրէք։

Մօտ իր յուզմունքը ծածկելու համար դէմքը անգին դարձուց ու բաւ։

— Ա՜հ, ի սէ՛ր Աստուծոյ, լռեցէ՛ք...

Երիտասարդը մտահոգութեան մատնուեցաւ։

— Մի՛ պահէք, ի՞նչ ըսին ձեզի. ի՞նչ բան պա-

= 235 =

հանջեցին ձեզմէ։

Այն ատեն Մօտ ինքզինքին տիրանալով՝ որոշեց իր սխալը ու այխուժիւ պատասխանեց։

— Ոչի՛նչ... ոչ, ոչինչ, բայց...

Ռէժիս եւանդով շարունակեց։

— Միթէ՞ մինչև այդ ասուիճան սխալ ըմբռնած եմ ձեզ։ Իմ սիրելի՛ Մօտ... կը վախնամ, պատասխան տուէք ինձ։ Գիտի՞մ բոլոր խոչընդոտները, միայն Թէ ըսէ՛ք, ըսէք որ դուք ալ զիս կը սիրէք...

Այն ատեն, Մօտին համար կատաղի պայքար մը սկսաւ. մին՝ Ռէժիսի իսկ միւսը՝ իր իսկ անձին դէմ։

— Աւա՜ղ... ըսաւ, չեմ կրնար ըսել ատիկա։

Ռէժիս դեռ կը պաղատէր.

— Մա՛մ... ինձ նայեցէք... դուք կը սիրէք զիս... կը սիրէ՛ք։

— Այո՛, բայց ո՛չ այն սէրով զոր դուք կ'ենթադրէք ... ափսո՛ս, չա՛տ ուշ է...

— Շատ ո՞ւշ։

— Այո՛... այլևս ես ազատ չեմ... ես ալ մէկը կը սիրեմ։

Երիտասարդը վշտի ու կսկիծի ճիչ մը արձակեց։

Լռութիւն մը տիրեց։ Ցեռոյ Մօտ համարձակեցաւ աչքերը վեր վերցնելու։ Ռէժիս այնքան ժամանած էր ու յուսահատութեամբ պատած իր աչքերը այնպիսի մարած նայուածք մը ունէին որ Մօտ, ի տես իր սիրելիին տառապանքին, սիրտը բզքտուած՝ քիչ մնաց որ մատնէր ինքզինքը։

— Ներեցէ՛ք ինձ, ո՜հ, ներեցէ՛ք... ըսաւ նէ։ Եթէ կարենայի՛ հաւատալ... եթէ կարենայի՛ նախատեսել որ...

Ցուզմունքէն բոլորովին փոխուած ձայնով մը Ռէժիս հարցուց։

հաւատար, փեթակներուն քով արհեստական ծաղիկներ շինուած եւ որոնց թերթերը պանազան վառ գոյներով ներկուած են։ Այս ծաղիկներուն վրայ օշարակ կը կաթեցնեն ամէն առտու մեղուներուն իբրը խայծ։

Փոյթերը լայող արդիւնք սկսած են տալ և յոյս կայ որ շուտով հսկայ փեթակները պիտի լեցուին մեղուներով, և մեղրը թիերով պիտի հանուի։

ՍԱՄԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

11 ՄԱՐՏ 1931

	Ոսկի դրմ.	Սուրիկ.
Եգիպտկ. Ոսկեադրմ.	115	635
Անգլիկն. »	112	618
Ֆօլար »	23	127
Թրքական »	10 75	59,50
Պանք Օսմանի	27	150
Իտալական Լիր 100		662
Ցունական. Տրախմի 100		160
Անգլկ. ոսկի	112	618
Ֆրանս. »	87	482
Օսման. »	100	552
Արծաթ մէճիտ		30
Գրէտի Ֆոնս. Ա.	21 30	
» » Բ.	12 25	
» » Գ.	12 00	

Մէճիտիեան եզբարf Բիւ Ֆօս Թէլեֆօն՝ 5-19